

LIETUVA

№ 7

ORO PAŠTAS

Į Vokietiją ir Europą — EKSPRES - SIUNTINIAI perduodama per 5 dienas į visas zonas - Baltiniai moterims, vyrams ir vaikams.

Sąrašai nemokamai.

Valgomųjų produktų siuntiniai - Ekspres American European Export Comp. — New York (Pagelba Europai)

Igaliotinis WILLY SANDVOSS & FILHO

Predio Martinelli - 20 andar - Sala 2033 - Tel. 3-5364
Koresp. Caixa Postal 3718

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

Revista Litwana

NOSSA LITUANIA

Diretor Proprietario Responsável:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

ADRESAS:

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA:

RUA VENDA NOVA, 116 - VILA ZELINA
SÃO PAULO

KORESPONDENCIJAI:

CAIXA POSTAL 4118 - SÃO PAULO

KAINA: BRAZILIOJE: METAMS CR. \$ 75,00

PUSEI METU CR. \$ 38,00

KITUOSE KRASTUOSE: DOL. \$ 5

ATSKIRO NR. KAINA: CR. \$ 3,00

Atelier de Modas

ALEXSANDER BAGDONAS

Rua Bahia de Kapelninga 275 - Edifício Comercio - Sala 72 - Tel. 4-7482

Siuvykla VILNIUS

SAVININKAS JUOZAS KARPAVICIUS

VYRU IR MOTERU DRABUZIAI
SPECIALUS PATARNAVIMAS
PRIEINAMOS KAINOS

AV. DUQUE DE CAXIAS, 237 - SÃO PAULO

ÓTICA FOTO CENTRAL Ltda.

AKINIAI IR FOTOGRAFINIAI APARATAI.

Negatyvų aiškinimas ir foto darbai mėgėjams

AV. SÃO JOÃO, 45 - TEL. 2-3211

VIENTELIAI ATSTOVAI
GARSIOJOVANDENS
LINDOYA

ALAUŠ VARYKLOS COLUMBIA S/A.

GAMINIŲ PLATINTOJAI

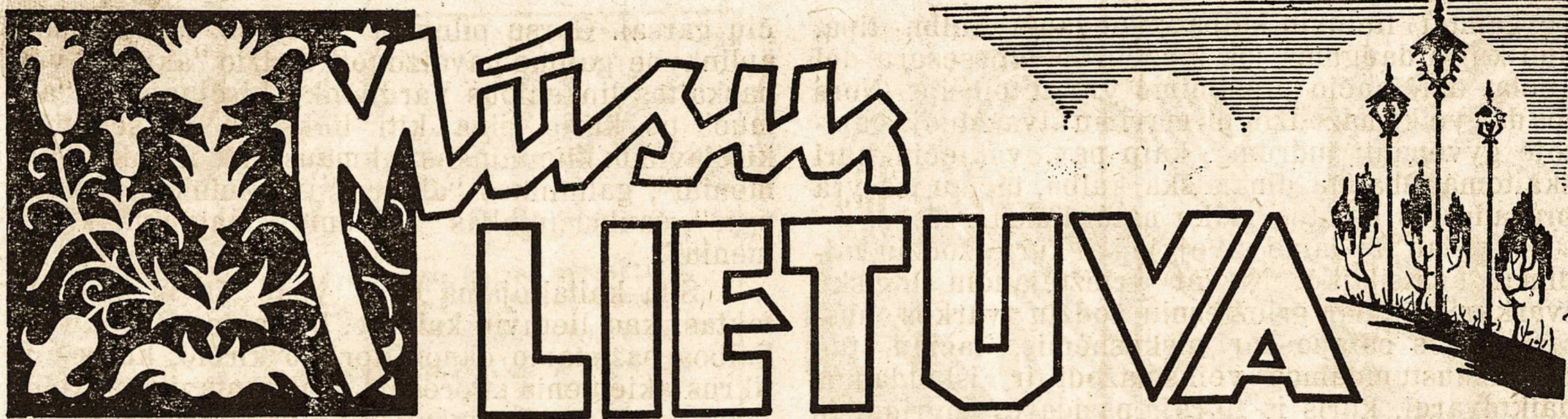
IRMĀOS CARRIERI

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę.

Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

RUA DINO BUENO, 795 a 835
TELEFONES: 51-4019 e 51-2223

atlieka priėmimą Caixa Postal, 3967 - São Paulo
išvintoji as. SIAO P A U L O
sąrašai nemokamai

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

1948 (I m.)

São Paulo (Brasil) Kovo 12 d. (Março)

Nr. 6

Prof. JUOZAS ERETAS

APIE BALTUS IR JŪ KALBAS

Šiandien vėl dažnai kalbama apie baltus, tačiau nieko tikro nežinoma apie šias tautas, kurių prie Baltijos jūros pietrytinių krantų gulinės gyvenvietės, skiriančios Rytus ir Vakarus, šimtmečiais kentėjo karo ir netaikingų taikos metų baisenybes ir dabar tebekenčia. Todėl vieną kartą tegu bus čia paminėtas entnologinis baltų branduolys — lietuviai, latviai ir senprūsiai, o ypač jų taip dominančios kalbos. Pilnumo dėliai tebūna pažymėta, kad be čia aptariamųjų tautų geografiniais ir politiniais sumetimais paprastai estai taip pat priskaičiuojami prie baltų, priešingai taip vadinamieji baltų vokiečiai, kurie savo laiku Pabaltyje turėjo reikšmingos kultūrinės įtakos kaip vokiečių imigrantų ainiai negali būti priskaitomi prie tikrųjų baltų.

Gyvenamam momentui yra charakteringa, kalbant apie karo padarytą žalą, pirmiausia iškeliami materialiniai nuostoliai. Daug rečiau šiame vargo balanse pagalvojama apie tautoms padarytas moralines žaizdas ir dar rečiau prisimenami dvasinių vertybių šunaikinimai. Tai yra juo labai apgailestautina, kad čia paliečiami nepakeičiami dalykai, kurie jokiomis aukomis nebegali būti atitaisyti. Prie šito priklauso tautos, kurių kūno ir sielos kančios yra tokios didelės, kad joms grąšo atsigulti į karstą, o su jomis ir toms visoms didžioms vertybėms, kurių beatodairus pasaulis neįvertina. Tada mes pagalvojame apie baltus, kurie, šalia norvegų, olandų čekų ir kitų kankinamųjų yra išvaryti į tą vargo kelionę, kurią anksčiau helenai, lenkai, airiai, žydai ir armėnai atliko kančių ir nusivylimo keliuose. Baltų nelaimę tiesiog mirties pavojaus antspaudu atžymi dar ta aplinkybė, kad čia turima reikalo su mažomis tautomis, kurias nedidelis bombonešių kiekis gali nutrinti nuo žemės paviršiaus, nes lietuviai ir latviai, tas tikrasis baltų branduolys, sudaro vos penketą milijonų žmonių.

Apytikriai trys iš šių penkių milijonų tenka lietuviams, kurie yra prisiglaudę Nemuno slėnyje ir aplink. Jie krenta į akis savo tvirtu pavėdėtų dalykų išlaikymu, kas išsaugojo senovės paminklus ir tuo pačiu jų kraštui teikia ištiso muziejaus po atviru daugumi vaizdą. Iš kokios gi žilos senovės yra jų tautiniai papročiai pagal kuriuos stambeldiškame beržyne susirenka visi dievai, kurių sostus graikas buvo praradęs ižiūrėti Olimpo viršūnėje; papročiai, kurie mokėjo ši bei tą pasisemti iš mistiškųjų krikščionybės gelmių, nesulaužant ištikimybės savo senolių dvasiai.

Tačiau ne vien tik akis, į senuosius laikus sugražinta, čia klaidžioja tarp tamsių Vilniaus krašto girių ir šviesių Baltijos pakrančių; dar labiau ausis čia gaudo garsus, kuriuose visa, kas po atviru Viešpaties dangumi skamba, yra radę tikslų atgarsį. Kai mes išgirstame išsireiškimus, kaip "vėjas staugia", "miškas gaudžia", "žaibas blykčioja", "bangos šniokščia", mes girdime tada tai kas žmogui iš visų pusių aidi ir atpažįstame kaip nuolatinis sąryšis tarp gamtos garsų ir reiškinų kalboje pagimdė antrą skambantį pasaulį. Toliau mus stebina tas margas įvairumas šiame garsų pasaulyje, kad lietuvių kalba kiekvienam dalykėliui, net tykiausiems, turi parinkusi charakteringą spalvą ir aiškų pavadinimą. Taip pavyzdžiui, mūsų dėmesį atkreipia tiesiog nuostabus dalykas, kad pilkumo apibudinimui sutinkame penkis pagrindiniai skirtingus išsireiškimus, ir būtų laikoma skonio neturėjimu, jei pilko plauko arklys — "šyvis" būtų pavadintas "šėmiu" arba "pilkiu", kai tuo tarpu pastarieji išsireiškimai taikomi: pirmasis karvei, o antrasis katinui.

Tuo būdu lietuvių kalba yra dar visiškame gamtos įtakos stovyje, ir ji čia jaučiasi taip šilčiau tarytum ant motinos kelių. Šia savo ištikimy-

bę gamtai lietuvių kalba atstovauja kalbų tipą, nuo kurio dauguma jos indoeuropiečių seserų dėl nuolat didėjančio prastinimo yra atitolusios. Nors jos dar veiksmazodžių pirmavimu atvaizduoja gamtoje gyvenantį judrumą, kaip pav. vokiečių kuri skaitoma išbaigta dinamiška kalba, tačiau jos yra praradusios gamtos vaiko natūralumą.

Tačiau ir šiame atvejuje kai kurie žodžių žaidimai neatsilaikė. Nuolat griežtėjančiu logišku tvarkymu ir dar griežtesniu žodžių tvarkos nustatymu jos patapo dar aiškesnėmis, tačiau, tuo pačiu nustumdamos veiksmazodį ir iškeldamos daiktavardį, kuris iš tikrųjų pasidarė "pagrindinis žodis" (Hauptwort), prarado savo dinamiškumą. Čia tipišką pavyzdys yra anglų kalba savo vienskiemenių ir dviskiemenių žodžių pamėgimu, ir kitais sustingimo bruožais; o taip pat ir prancūzų kalba, kuri juo toliau, juo labiau prisilaiko abstraktaus daiktavardžio ir panašu keičiasi į visiškai statišką kalbą.

Iš dinamiškų ir statiškų žodžių žaismų savo ištikimybe gamtai iškyla kaip tik lietuvių kalba ir tuo pačiu ji įgauna retenybės vertę. Jeigu mes iš medernių kalbų patyriame, ką mes esame kalbų evoliucijos srityje laimėję, tai baltų kalbos mums parodo tai, ką mes esame praradę. Ir iš tikrųjų apsimoka mesti žvilgsnį į šią "kalbų rojų", iš kurio neišvengiama atrodanti plėtotė mus išvijo.

Kalbant apie rojų, pilnai pritinka nurodyti dviskaitą, kurią lietuviai, saugodami savo indoeuropietišką paveldėjimą įterpė tarp vienaskaitos ir daugiskaitos. Senovės baltų pasaulis, kuris bazavosi šeima ir gimine, jautė būvimą dviese kaip savotišką gyvenimo formą ir tam pažymėti įvedė savo kalboje dviskaitą. Gyvenimas taip kietasprandiškai gina šią nuosavą formą kad, nežiūrint paskutinių metų bandytų įvesti suprastinimų, vis dar sakoma "mudu einava" "judu einata" šalia daugiskaitos "mes einame" ir "jūs einate".

Jeigu šitos formos savo sočiu skambėsiu atkreipia mūsų dėmesį ir kiekvieną pagauna, kuris iš suvytusio "E", valdomo vokiško ploto įžengia į lietuviškas platybes, kuriose garsai dar tebeskamba taip šviežiai kaip kad pačią pirmą dieną tai tenka šitai priskirti senoviniam kirčiavimui.

Kaip ir indoeuropiečių prokalbėj, taip ir čia kiekvienas skiemuo gali būti kirčiuojamas. Kirtis savo vietą gali mainyti daiktavardyje, jį linksniuojant, ir veiksmazodyje, jį asmenuojant. Ta aplinkybė, kad paskutiniai balsai lygiai gerai, kaip ir žodžio pradžia gali būti kirčiuojami, neleidžia išnykti skiemenims, kas atsitinka kalbose, kur kirčiuojamas tik pirmas skiemuo. Šiose kalbose, pav. germanų, ant pagrindinio skiemens krintas kirtis, pareikalauja visos kalbačiojo akcentavimo jėgos. Tuo pačiu nunyksta sekantieji garsai ir jie blaškomi, kaip sausi lapai nuo džiūstančio medžio. Jau vienas žvilgsnis į pulką vokiškųjų "E", kurie daugumoje yra išvystę iš kitų (nekirčiuotų) balsių, parodo, į kokią kapinyną veda germanų pirmojo skiemens kirčiavimas. Trims vokiečių "E" atitenka tik vienas lietuviškas "E" kai tuo tarpu prieš penkis lietuvių "A" stovi tik du vokie-

čių garsai. Garsų pilnumą baltuose išsaugojusią aplinkybę galime pavaizduoti žodžio "akmuo" vienaskaitos linksniuus. Vardininke kirčiuojama "akmuo" po kurio eina kiti linksniai su sekanciu kirčiavimu: kilmininkas "akmens" naudininkas "akmeniui", galininkas "akmenį" vietininkas "akmenyje", šauksmininkas "akmeniė". Įnagininkas "akmeniui".

Šitą kaitaliojamą daro ypač žaviu dar tas faktas, kad lietuvių kalboje, be mums iš vokiečių kalbos pažįstamo ekspiratorinio kirčio, kuris tam tikrus skiemenis stipresniu užakcentavimu iškelia, veikia dar muzikalinis kirtis, kuris pavienes žodžio dalis atžymi intonacijos pakėlimu, tuo pačiu ir pats kalbėjimas virsta beveik dainavimu.

Dar nuostabesni skambėsi lietuvių kalbai suteikia ta ypatybė, kad abiejų rūšių kirčiai sutinkami vienas šalia kito, ir tuo būdu dažnai atsiranda mums nesuprantamas dalykas, jog viename ir tame pačiame žodyje vienas skiemuo turi akcentavimo, kitas muzikalinį kirtį kaip pav. išsireiškimuose "opus" "orus" "sūnus" kuriuose vienas skiemuo yra akcentuojamas, o kitas turi intonacijos kirtį. Taigi žodis dažnai pasižymi dviem skambėjimo taškais, kas kalbai suteikia ritmą ir melodiją. Šie veiksniai lengvai įgalina lietuvių kalbą pavirsti muzika, kuri sklinda be jokių gaidų. Kokia tad didelė priešingybė yra prancūzų kalba, dėl kurios apgailestaujama, kad tvarkos ir žodžių eilės naudai, atsisakoma muzikos. Minėtos lietuvių kalbos ypatybės suteikia pastarajai stebuklingą skambėsių atspalvį, kuriam nė vienas negali atsispirti, atvira ausimi išengęs į Baltijos pakraštį. Kad šitai yra visiškai galimas reiškinys, įrodo ir įvykis su Spitteriu, kuris daugelį metų keliavęs po baltų kraštus, jų kalbos skambėjimą pamilo visam laikui.

Kas nepagaili pastangų išijausti į lietuvių kalbą, tas visuomet bus nustebintas jos jaunumu ir trykstančiu natūralumu. Savaiame suprantama, kai kurių šių požymių mes užtinkame ir kitose indoeuropiečių kalbose, tačiau pastarosios, varžomos gramatikos ir kitų akademijų nustatytų taisyklių, yra žymiai atsitolinusios nuo savo prokalbės, ir susidaro pavojus, kad jos nuolat paklusniai prisiderindamos prie praktiškų reikalavimų, išvirs į grynus susižinojimo automatus. Toks likimas graso šalia kitų ir skaidriajai prancūzų kalbai, o apie nusistebėjimą iššaukiantį bandymą su anglų bazine kalba, kuri atrodo beveik nieko bendro nebeturinti su savo natūraliaja prigimtimi, netenka ir kalbėti.

Savo dalinai archaiškomis formomis, lietuvių kalbai yra daug labiau artimos taip vadinos senosios kalbos. Tačiau kad ir toks gerbtinas sanskritas, taip visiškai išbaigta senovės graikų, ar tokia pilna skaidras aiškaumo lotynų kalba — jos visos jau yra suakmenėjusios, jos bėra tik milžiniškos mumijos, aukštųjų mokyklų parado arkliai. Tuo tarpu baltų kalbos dėl tos paprastos priežasties, kad jomis dar tebekalba milijonai žmonių, įgauna daug toliau už Baltijos kraštų ir filologų bendruomenės ribų siekiančios reikšmės.

(Pabaiga kitame numeryje)

Baltas debesėlis

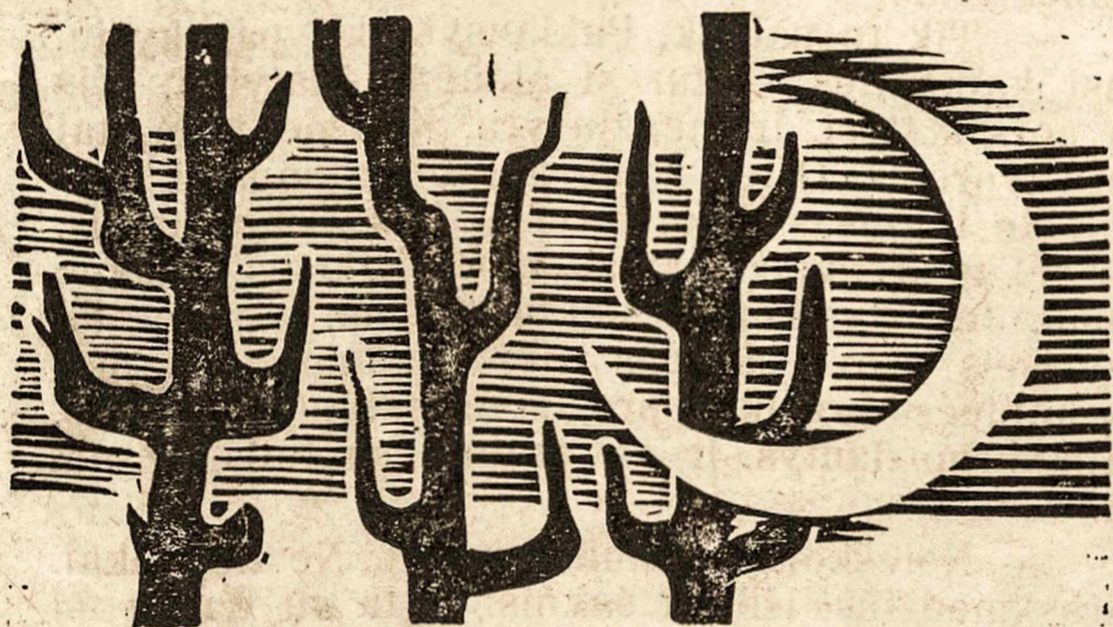
Historis

KUR GITU PLAUKI, BALTAS DEBESĖLI,
ŽYDROJE MĒLYNĖJ ČAIŽOMAS ČIURLIU?
AK, KAIP GERA TAU: VIRPULIUOJA MĒLIS
IR NEVARŽO NIEKAS LAISVĒS IR KELIU...

AK VRA TENAI-TOLYJE PRANYKUS-
NEMATYTO GROŽIO KENČIANTI ŠALIS...
GINTARO PLAUKAI, OLIKIMAS NYKUS
IR AKIU MĒLYNĖJ ŠIRDŽĒLA GILI.

TU NUPLAUK TENAI, BALTAS DEBESĖLI,
VISO MANO SKAUSMO IR PASIILGIMO
KRIKŠTOLINIŲ AŠARŲ LAŠUS PABERK.

IR NUPLAUSKI JAI LIŪDESI, NUO GYMIO
IR PAGUOSKI JĀ, BALTAS DEBESĖLI:
AG PRAEIS TOS AUDROS, MYLIMA,
NEVERK.

VARDAS

VENANCIJUS ALIŠAS

Tavęs sunkios kaitros alsavime aš pasiilgau,
Kaip gulbė savo mėlynųjų ežerų.
Po vakaro žvaigždžių spindėjimu tyru
Matau nudžiugusias upes, mėnulio veidą žvilgant.

Vedžioju su pirštu po laiko dulkių ramų miegą
Apleistam senojo knygyno kambary
Ir tu, tylusis varde, nuo stiklų žėri
Į gūščiojančią vienumą... Ji nesuvokia nieko!

Prie marių išrašau į smėlį ženklus tuos.
Senųjų palmių stuobriuose, atramose to tilto,
Kuriuo jau niekas neis ir niekas nevažiuos...

Ten potvyniai, lietus, kaitra ir vėjai juos išdildo.
Bet kas privers, liūdna svajonių seserie, nutilti
Prieš naktį putpelę pavasario javuos?

NEPAVYDŽIU

PETRAS BABICKAS

Tėvynėj būdami mes mokėmės eilutę,
Kur vaikas guodžiasi, jog niekam nepavydi,—
Visi juk norime šiandien laimingi būti
Ir vis dėlto dažnai tik nerimas mus lydi...

O dienos dyla vis, tarytum varpo dūžiai —
Suskambo, nuplaukė, nutilo, nebegriš.
Kiek širdžiai artimų ten viesuluos palūžo
Ir kiek dar stovi jų prieš giltinės duris.

Didžiom raidėm spaudoj, etere bangomis
Kaip rytą «Labas», vakarą «Sudiev»
Visur visiems sakyčiau: nepavydžiu,
Nes vietos žemėj šioj visiems paskyrė Dievas.

Jei jos kai kam per maža, jei daugiau vis nori,
Norėčiau pasakyti kaip gaila jūsų man
Meldžiuos už Lietuvą, už laisvės savanorius
Ir greit tikiu sugrįžt tėvų senan naman.

Gal būt jau jo nebus, nes visa žemėj mainos,
Netarsiu nieko aš ir siela neraudos,—
Tegu tiktai skambės tėvynėj džiaugsmo dainos,
Tegu tik Lietuva isisva bus visados!

Rio de Janeiro, 1948. 2. 16.

Unas Romanas

ŽEMĖS DALINIMAS

Žemės dalintojai sėdėjo valgomajam ir klausėsi radijo.

— Draugas Kreivėnas jau namie, — atsigrėžė Balaika. — Galim eiti. Pirmiausia atrėšim Sprindžui.

— Argi gaus ir kas daugiau, kad sakot - pirmiausia? — nustebo kumetis.

— Žinoma. Giružis gaus du hektaru.

— Tai kaip čia išeina? Kreivėnui nė trisdešimt nepaliksit?

— Paliksim.

— Tai kaip čia išeina? Jeigu man šeši ir dar Giružiui du, tai iš kur liks Kreivėnui trisdešimt?

— Kas tau sakė, kad tu gausi šešis?

— Šešis Kreivėnui nurėžia, o aš čia kumetis — aš juos turiu ir gauti. Aš tiek ir prašiau.

— Maža, ką tu prašei. O ką Giružiui duosim?

— Giružiui? O kam jam reikia žemės? Ar jis ją dirbs? Jis račius. Iki šiolei nedirbo, nedirbs ir toliau.

— O kas tau sakė, kad aš nedirbsiu? Norėtum tik vienas gauti?

— Žemė tik tiems, kurie ją dirba, O tu nedirbai. Buvai račius ir būk, kam kitiem koją kiši? Ir taip tos žemės mažai, o jeigu dar ima, kuriems nereikia...

— Prasadėjo! nusijuokė Balaika. — Proletarai pradės piautis.

— Ir turės piautis, — sutiko Motiejus. — Jei šitaip daro, tai kas daugiau lieka? Ką aš su tais keturiais pradėsiu? Šeši, ir tai... Aš nenusileisiu. Aš einu į komitetą.

— Eik, ko lauki? — supyko Balaika. O aš kas? Ne komitetas?

— Jei komitetas, tai kam taip darai? Komitetas, o du hektarus duodi kam nereikia.

— Kvailas tu, Sprindy, ir viskas. Norėtum, tur būt, vienas visą Kreivėno žemę pasiimti, ar ne?

— Kvailių čia neieškok. Ne tie laikai. O jei nori žinot, tai pasakysiu. Jeigu jau lygybė daryt, tai žinoma, kad taip turėtų ir būti. Visą žemę! Tegu dabar jis eitų į mano vietą. Tegu jis būna kumečiu, o mano eilė paponaut.

Visi nusijuokė.

— Einam, — pasiūlė matininkas. Čia ir galo nebus.

Išėjo į kiemą. Kreivėnas pašaukė Kazį grandinės vilkti, ir visi patraukė į kapinaičių pusę.

— Klausyk, Motiejau, pamojo pirštu Kreivėnas. Motiejus sustojo.

— Ką sakysit?

— Imk tu šitas kapinaites...

— Kapinaites? — nustebo kumetis. — Koks raudonas! Aš dar gyvent rengiuosi, o jis man grabus siūlo.

— Tik tu palauk. Paklausk, ką pasakysiu. Imsi kapinaites — turėsi akmenų statybai. Vis ką nors statysi. Ir medžių yra. Kad ne kam, tai nors tvoroms. O ten žemė puiki. Fuikiausias daržas. Be to, visas tavo sklypas bus keturkampis. Aš dėl to ir nupirkau kad buvo įsikišęs į mano žemę. Jei imsi keturis hektarus šalia kapinių, tai kas išeis? Tavo sklypas įsikiš į mano žemę, mano kapinės prasikiš pro tavo sklypą. Susikirs, kaip šerno dantys. Ir su vežimu sukintis, ir art bus bloga.

— Neieškokit, ponuli, kvailių. Ne tie laikai. Kirsk medžius, iškask šaknis. O ir su darbu — rapūzykis ant tokio kalno. Akmenys, girdi... Kai man jų reiks, tai aš juos ir taip gausiu. "Turėsi medžių tvoroms!" Nesirūpinkit, valdžia man viską duos.

— Nenori — kaip sau nori.

— O karvių, ponuli, tai nepardavinėkit. Paskui patiems bus maža.

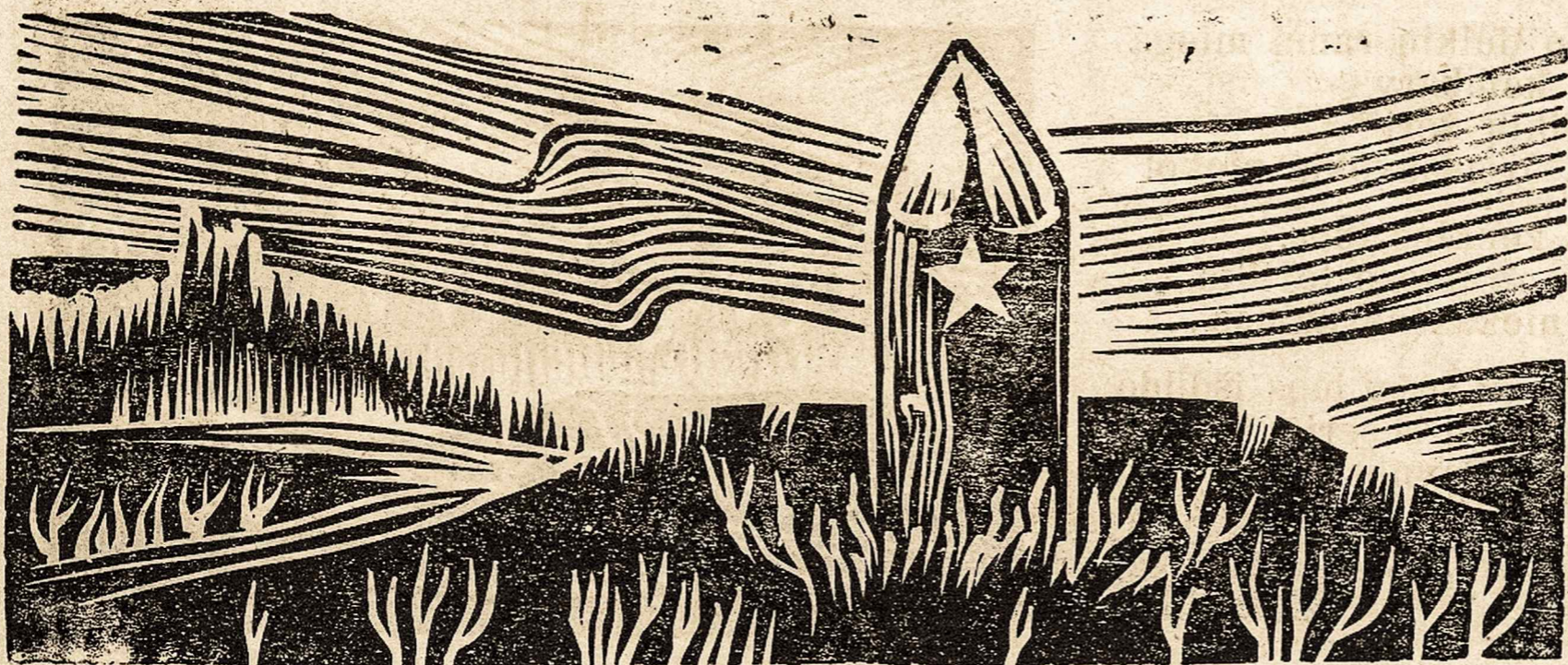
— Ar aš pardavinėju? Kas čia tau atėjo. Pagaliau, kas tau darbo?

— Darbas tai toks... Ir man reiks karvės.

"Pažanga", galima sakyti, taip, kaip mano. Jau aš ją geriau ir pašeriu, karvutę. Tik tvartą pasistatė, ir pereina karvutė pas mane į marčias. Tokią dieną ir vartelius šakom apkaišysiu.

— Kaišyk, kaišyk...

— Kaipgi, reikės. Šitokia karvė! O čia Račiūnas, girdžiu, jau šneka... Viena, sako, karvę vis tiek iš jūs paims. Tai aš jums ir primenu. Sakau, paskui jums patiem bus

maža.

— Račiūnas šneka? — nustebo Kreivėnas. — Ten irgi pelai, o ne smegenys galvoj.

Kai juodu priėjo, Kazys jau kalė kuoliuką į žemę.

— Nuo čia ir pradėsim, - paaiškino matininkas.

— Palaukit, — šūktelėjo Motiejus, Turit taip matuot, kad man tektų pusė cukrinių runkelių.

Visi nustebę pažvelgė į vienas kitą.

— Taip neišeina, — paaiškino matininkas. — Cukriniai runkeliai kažin kur. Koks čia būtų sklypas?

— Vis tiek, bet cukrinių runkelių pusę turiu gauti.

— Kam tau tų runkelių? — įsikišo Kreivėnas.

— Kam? O iš ko aš pradėsiu gyventi? Runkelius parduodu, ir pradžia jau yra.

— Štai kaip! — šyptelėjo Kreivėnas pastebėjęs, kad matininkas mostelėjo ranka ir nė nemanoma daryt, kaip kumetis nori. — Juk tau valdžia viską duos.

— Valdžia savo keliu. Tas neprapuls, o per daug nebus.

— Jei tau pusę, tai kita pusė Giružiui, ar ne? — šaipėsi Kraivėnas.

— Jis gali atsirėžt pusę linų. Prie jo sklypo prieina.

Gal pusę kluono tau atrėžti?

— Pusės man nereik, bet manai, kad aš javus į kúgį krausiu?

— Tas tiesa, — pritarė Balaika. — Pradžioj naujakurius reikės priimti, kol jie ką pasistatys, bet su runkeliais nieko neišeis. Imk juostą ir eik pirmyn.

— Matyt, kad Kreivėnas pa-pirko ir matininką, ir komisiją, — sušnabždėjo Motiejus Kaziui. — Ne be reikalo jis pas Giružį bėgiojo. Tegu daro, bet čia taip neliks. Rasiu teisybę.

Giružissu Motiejum vilko juostą o Kazys vis kalinėjo kuoliukus.

— Tu, Sprindy, tempk juostą kaip reikiant, nes jeigu netempsi, tai tau mažiau žemės išeis — ispėjo matininkas.

— Žmonių galva susimaišė, — šyptelėjo Balaika. — Jis, tur būt, mano kad daugiau išeis, jei netemps.

Kumetis sustojo ir susimąstė.

— Matuokim iš naujo, — nusprendė jis.

— Ką daro žmogaus kvailumas! — pyko matininkas.

— Čia ne kvailumas, ponas matininke, Čia vargas, — teisinosi Motiejus.

— O gal gobšumas, -- pridėjo Kraivėnas.

— Bepig tau būti negobšiam, kai turi trisdešimt hektarų. Bepig būt išmintingam. Vargas žmogų sukvailina. Štai ką pasaky-siu. Bet aš vis manau, kad čia tik pradžia. Dar bus daugiau padaryta. Tada tu sėdėsi ant šitų keturių hektarų. o aš ateisiu kriukių pasiramsčiuodamas ir pasiūlysiu tau kapines.

Matavo iš naujo. Kumetis taip tempė juostą, kad kitas galas net išsprūdo Giružiui iš rankų.

— Palauk, aš jau neišlaikau.

Visi susijuokė, o Motiejus pikta sušnabždėjo Kaziui:

— Nieko nebus. Reikės kito matininko ir kitos komisijos. Giružis aiškiai suka.

Pabaigė matuot sklypą, ir rengėsi eiti kitur, bet Motiejus atsiskyrė ir ėjo sau vienas.

— Kur tu, Motiejau? Einam mano sklypo matuot

— Apsieisit be manęs. Aš nemoku nė juostos ištempti.

— Pyksta žmogus, — juokėsi matininkas. — Keturių hektarų per mažai.

— Matai koks! Kai jam tai aš padėjau, o tu žinokis. Štai kokia vienybė ir sutarimas.

Motiejus sustojo, pamastė ir priėjęs paėmė juostą,

— Tai kad sakot kad aš nemoku...

Kai jau viskas buvo baigta, Kreivėnas atsi-duso:

— Matai, Motiejau, ir tu turi žemės. Galėsi dabar dirbti ir džiaugtis. O aš kumečio kitamet jau neturėsiu. Nebus kam padėt. Paėmė šešis hektarus -- tiek to. Dėl manęs gali imti ir daugiau. Jei liaudies gerovei -- viską atiduodu.

-- O kam jums to kumečio? Negalit patys dirbt? Ir berno nereikia. Gali Petras namie likt. Kaip pagalvoju -- juk čia viskas tik mano ir Kazio padaryta. Ir aparta, ir pasėta. O jūs tik su lazda sau vaikščiojate. Dž'aukis, girdi... Žemės tu-

ri! Ne to tikėjomės ... Kaip buvo storkakliai taip ir liko. Jeigu ir toliau visko tik po tiek duos, tai tegu velniai ir tą žemę.

-- Cukrinių runkelių gaila, -- šypsojosi matininkas.

-- Paimsiu pusę ir be žemės, - pagrasino Motiejus pirštu.

-- Imk, imk, o dabar prašom visus užkasti. Motiejus atsiskyrė ir nuėjo sau.

-- Kur tu Motiejau? -- nustebo Balaika.

-- Mano vieta pas arklius, o ne seklyčioj, kur ponai ir komitetai geria. Rasim kitus komitetus.

-- Ką tu prieš komitetą? -- šoko Balaika pikta.

-- Aišku -- ką! Padarėt, kaip patys norėjot. Su buožem iš vien.

-- Žinai ką Motiejėli? Tu gali teisme atsidurt.

-- Netrepsėk -- gaidys išsigąs.

Visi pasišnekučiuodami grįžo namo. Valgomajam stalas buvo užtiestas balta staltiese. Buvo pripiaustyta mėsos, padėta sviesto. Butely mirko slyvos ir šaknelės.

-- Sėskit, kur kam patinka. Giruži, tu prižiūrėk butelį.

-- Kad aš lyg ir atpratęs ... Tegų Balaika...

-- Galiu, -- šyptelėjo Balaika, žiūrėdamas į Giružį. -- Jei pats šeimininkas ir nuosavybės atsisako... Mažai geriu, bet kad jau tokia diena...

Besikalbėdami apie rinkimus, bepeikdami Smetoną, pamatė, kad iš butelio jau nebėga. Kreivėnas atkimšo antrą ir vėl užpylė ant šaknelių. Matininkas, visą laiką tylėjęs dabar pagyvėjo. Išmetęs stikliuką "šviežios", atsikosėjo ir kreipėsi į Balaiką:

-- Įdomu, ką tie naujakuriai su tiek žemės pradės.

-- Parems valdžia.

-- Trobas pastatys? Gyvulių duos?

-- Duos, bet iš karto daug negalės. Dabar pinigai eina kur kitur. Visam pasauli turėst būt revoliucija, tai reikia tankų' reikia samoliotų.

-- O jeigu ta revoliucija nepavys?

-- Pavyks. Pirmiausia bus sukilimas Vokietijoje, o Prancūzija, Italija ir Ispanija seniai jau laukia. Kai tik sukilimas tai tuoj mūsų tankai į pagalbą. Štai kas bus, vyručiai. Taip. Aš jau žinau. Man išaiškino. O kada visoj Europoj komunizmas, ką Anglija gali? Pasakykit? Nėra jos. Baigta. Pasidėkit sau tą savo karalių.

-- Gerai, gerai, bet kol revoliucija, kalbėkim apie šitą naujakurį. Toks Motiejus jau ir šiandie nepatenkintas...

-- Kvailas, -- nukirto Balaika. -- Prie komiteto kabinasi. Ką, ar jis atmainys liaudies seimo nutarimus? Kabinasi prie tokio žmogaus kaip draugas Kreivėnas -- pažangiausias apylinkės žmogus. Aiškus kairysis Ir sūnus kairysis. Mūsų komitete nebalsavo, bet mes jau žinom, kad buvo nuvažiavęs į Marijampolę. Neabejoju, kad balsavo ten.

-- Labai tu žinai ... -- nutraukė Giružis.

-- Nė nemirktelėjęs galiu pasakit, kad balsavo. Kairysis juk...

-- Visokių ir kairiųjų yra...

-- Pyksti, Giruži, kad su tavim susibarė? Kas kaltas, kad tu nemoki išaiškint. Per mažai dar išmokai. O yra tokių žmonių -- jam aišku, bet jis vis tiek tave taso. Vadinasi, įveik tu jį, kad toks drūtas. Jam smagu ginčytis ir tyčia nepasiduot. Galėtume jo pačio paklaust. Kur draugas Petras?

-- Nežinau, kur išėjo. Ir šeimininkės nematyt.

Prasidareš duris, Kreivėnas paklausė Julę:

-- Kur šeimininkė?

-- Išėjo į Grūštus.

-- Tiek to Svarbu, kad ant stalo yra.

-- Bet tamsta man nepaaiškinat, ką darys valdžia, kai naujakuriai bus nepatenkinti, Trumpai sakant -- neišgyvens iš tiek žemės.

Jei vieni neišgyvens, galės jungtis į kolchozus, bet jei norės -- prašom. Paduoda prašymą, komunistų partija pritaria, komitetas su milicija vykdo.

-- Juokus tamsta pasakoji! Daug čia rasi šitam kaime tokių kurie norėtų kolchozų. Sprindys, Giružis gal būt, atsiras dar pora, o kiti?

-- Kodėl tik Sprindys ir Giružis? O Kazys, ve? O Julė, o Petronė? O kur dar kiti. Šitų daugiau. Ar juos, drauge matininke, užmiršai?

Kreivėno akys padidėjo, lūpos prasivėrė, veidas ėmė gelsti.

-- Tuoj išgirsit, -- pasakojo Balaika karštai, -- rudenį laikraščiai rašys, kad pirmieji kolchozai jau yra. Sveiki!

Kreivėnas irgi siekė stikliuko, bet stikliukas parvirto ant stalo.

-- O... Ateina kas su bloga žinia... Tuščia jo, išpilsim kitą. Iškalba Kreivėnienė. Ji per šimtą mylių garsi audėja ir skalbėja. Bet į liaudies seimą nėjo rinkti. Tiek to. Ligota moteriškė. Apšieis liaudis ir be jos balso. Teisybė, drauge Kreivėnai?

Kreivėnas nieko Balaikai neatsakė. Jis sėdėjo ir sustingęs žiūrėjo į degtinės balą ant staltiesės.

-- Man nepilkit, -- spyrėsi Giružis įraudęs. -- Jeigu jau Kreivėnas nusilešė, tai ir man užteks. Aš daugiau negeriu -- vieną, du ... Tik šiandie... Tokia diena...

-- Kreivėnas nenusilešė, tik buvo kažin ko susimąstęs, o paskui krūptelėjo -- pats mačiau -- lyg šiurpas jį nukrėtė, todėl ir paliejo. Teisybė, drauge Kreivėnai? O tu negerk. Nedaug ir yra. Mes išgersim. Draugas matininkas ... Sveiks, kolchozininke! -- kreipėsi Balaika į berną. -- Dabar ir pabaigsiu, drauge matininke. Tai jeigu daugumas jungiasi, tai manai, kad kitų kas žiūrės? Bet nė to nereikės -- patys prisijungs. Toks draugas Kreivėnas. Jis visuomet su liaudim. Lyg nesijungsi drauge? Paremsi partijos reikalą.

Kreivėnas atsistojo, prasidarė duris ir šūktelėjo.

-- Jule, atnešk dešros!

-- Šeimininkė raktą išsinešė.

-- Kam tos dešros? -- stebėjosi matininkas.

-- Ve, dar visa lėkštė ant rašomojo stalo.

-- Teisybė, o aš nė nemačiau.

-- Ir nereik daugiau, -- nusprendė matininkas, žvilgtelėjęs į tuščią butelį. Jis pažvelgė į spintą, į šeimininką ir pamatęs, kad tas nesijudina, atsistojo.

-- Išgėrėm, ir užteks, Turim pas Pucėtą važiuoti. Atrodo, kad šito matavimo užteks iki vėlyvo rudenio.

-- Važiuot -- tai važiuot! Vežam liaudies laimę toliau, -- mosavo rankom Balaika.

Iliustravo linoleumo raižiniais VLADAS VIJEIKIS

Veinimas stiklinėlis

Žymus amerikiečių medikas Charles Stevenson, savo straipsnyje apie alkoholį nagrinėja jo veiklą žmogaus organizmui. Paduodame to straipsnio ištrauką.

Į alkoholizmą šiandien žiūrima kaip į ligą. Yale universitete ši nuomonė buvo paremta moksliniais tyrimais. Tačiau yra nemažai vyrų ir moterų, apimtų alkoholizmu, kurie mano, kad jie priklauso tik prie mėgstančių išgerti kategorijos.

Yale universiteto laboratorijose buvo daromi bandymai su savanoriais, kurie stiklinėmis gėrė viską tuo tarpu kai profesoriai savo sudėtingų instrumentų pagalba tyrė alkoholio veikimą žmogaus organizmui. Tokiu būdu buvo prieita išvados, kad turi reikšmę ne išgerto alkoholio kiekis, bet jo veikla į kraują.

Alkoholis daug sunkiau įsiskverbia į kraują jeigu pilvelyje yra maisto, arba maistingųjų dalių daugiau randasi gėrime, kaip pavyzdžiui aluje. Pastebėta, kad augaloti žmonės gali daugiau išgerti alkoholio todėl, kad didesniame kūne yra daugiau ir kraujo. Didelis kiekis alkoholio suparaližuoja nervų centrus, kurie reguliuoja kvėpavimą ir žmogus turi mirti.

Jau seniai buvo žinoma, kad žmogus išgėręs alkoholio jaučiasi mažiau pavargęs. Tai yra dėl to, kad alkoholio paveiktas organizmas mažiau dirba. Alkoholis yra cheminis skystis panašus į eterį veikiantis į galvos nervus, atpalaiduodamas juos nuo įtempimo. Jeigu kai kurie žmonės mano, kad jie gali daug lengviau galvoti išgėrę gurkšnį alkoholio, tai tas reiškia, kad jų nervai yra labai įtempti ir patys natūraliai nepajėgia atipalaiduoti. Vienas advokatas sakydavo, kad jis daug drąsiau gali kalbėti išgėręs. Jis dar geriau galėtų kalbėti, jeigu bandytų savo baimę nugalėti ne dirbtiniais būdais.

Dr Howard W. Haggard, Yale pritaikomosios fiziologijos laboratorijos direktorius sako, kad mažas kiekis alkoholio gali padėti virškinimui, bet didelis kiekis paraližuoja vidurių veikimą. Daugelis pagyvenusių žmonių mano, kad išgerti truputį alkoholio apetito sukėlimui yra labai natūralus ir priimtinas dalykas. Bet jeigu žmogus prieina iki to, kad pats savęs ima klausiti ar nereikėtų šį savo įprotį suvaržyti, tai jau yra ženklas, kad jau jis yra pavojuje susirgti alkoholizmu. Gali atsitikti, kad ir labai mažai išgėriąs jau sukelia pavojų savo sveikatai, o kitas išgerdamas ir daugiau, dar nėra pavojuje.

Tai kas gi pagaliau yra alkoholikas - girtuoklis? Čia taip pat reikia atkreipti dėmesys į girtuokliavimo priežastis. Paimkime šimto geriančių žmonių grupę. Keturiasdešimt iš jų geria dėl nedidelio protinio sutrikimo. Dešimt dėl pro-

to ir jausmų nesubrendimo norėdami tuos savo trūkumus panaikinti. Trisdešimt nori per alkoholį nuslėpti savo trūkumus arba juos jame paskandinti, ir prieina iki to, kad be alkoholio nebegali gyventi. Dažniausia žmonės geria dėl kokių nors trūkumų ar nepasisekimų gyvenime. Atsitinka, kad žmogus ima gerti dėl kokio įvykio jaunystėje, o vėliau tai pamiršęs, girtuokliauti jau nebesiliauja.

Ištirti žmogaus paprotį gerti galima analizuojant priežastis. Paklauskime patys savęs. Ar esi patenkintas tokiu subuvimu jeigu ten nėra išgerti? Ar lauki tos dienos kada galėsi gerti nepakenkdamas savo darbui? Ar geri būdamas pavargęs, nusiminęs ar jausdamas kokią nedateklų? Ar per alkoholį bandai užmiršti savo gyvenimo sunkumus ar nesantaiką su koku žmogum? Jei į bet kurį iš šių klausimų reikia atsakyti «taip», sako dr. Abraham Myerson, žymus Bostono psichiatras, — reiškia asmuo yra alkoholio vergas ir randasi dideliama pavojuje.

Trumpai kalbant, užtenka paklausti savęs: «Argi tikrai man yra labai reikalingas alkoholis?» Ir jeigu atsakymas bus patvirtinantis, tai reikia kuo greičiau mesti gerti.

Išgydyti chronišką alkoholiką reikia apie 10 metų. Jaunesni kaip 30 metų alkoholikai rečiau išsigydo.

Pasirodo, kad senesnio amžiaus žmonės išgydomi net 60 procentų. Tarp vedusių alkoholikų, taip pat turinčių atsakomingas pareigas Yale klinika pasiekė net 81,5 procentų išgydymų.

Tik niekad alkoholizmas negalima išgydyti sentimentais ir gazdinimais baisiomis alkoholio pasekmėmis. Vienas alkoholikas norėjo savęs išsigydyti kas rytą vaikščiodamas į New Yorko ligoninę, kad pamatyti baisesius alkoholikų lavonus. Bet išėjęs jis buvo priverstas išgerti gerokai degtinės, kad galėtų užmiršti baisesius vaizdus.

Nei vieni vaistai nepasieks tikslo jeigu nebus žinoma psichologinės gėrimo priežastys. Ištyrus vieną geriančią moterį pasirodė, kad jos priežastys buvo nepakenčiama uošvė. Ją teko atskirti nuo uošvės. Dar nebuvo atsitikę, kad alkoholikas neturėtų tam savo asmeninės priežasties verčiančios jį gerti. Atsitinka, kad perdidelis alkoholio vartojimas iššaukia žmoguje gailėsį dėl to ir jis ima dar daugiau gerti, kad tai užmiršti.

Išvadoje, į alkoholizmą tenka žiūrėti, kaip į ligą ir tai atitinkamomis priemonėmis gydyti.

ISTORIJA PAŠTO ŽENKLUOSE

Pašto ženklų rinkimas ir kolekcionavimas pastaraisiais laikais tapo netik tai mėgstančių žmonių pasismaginimu, bet daugeliui ir pelningu verslu. Visų valstybių paštai stengiasi savo ženklus išleisti meniškai pagamintus pavaizduojant juose savo krašto gamtą ar istoriją.

Pašto ženkluose dažnai atsispindi valstybės gyvenamojo momento įvykiai, ir tuo būdu jie tampa lyg maži, bet patikimi istoriniai dokumentai. Nepriklausomoje Lietuvoje, pašto ženklų leidimas taip pat buvo tvarkomas naudojantis naujaisiais technikos ir meno atsiekimais. Naujiems pašto ženklų piešiniais pagaminti buvo skelbiami konkursai. Taip pat ir daugelyje lietuviškų pašto ženklų

atsispindi istoriniai valstybės gyvenimo įvykiai.

Čia matome tris pašto ženklus, kuriems Lietuvos gyvenime teko suvaidinti atitinkamas vaidmuo.

Pirmasis pašto ženklas, kairėje, buvo išleistas 1938 metais, Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 20 metų jubilėjui paminėti. 1939 m. Sovietų Rusija gražino Lietuvai Vilnių, Tam įvykiui pažymėti buvo ant viršaus užspausta dar Gedimino stulpai ir «VILNIUS 1939-X-10» Tai yra diena, kada senoji Lietuvos sostinė grįžo pas savo tikruosius šeiminkus.

Vidurinis pašto ženklas yra iš paskutinės laisvos Lietuvos pašto ženklų laidos. Bolševikams okupavus Lietuvą, naujieji virši-

ninkai įsakė atspausti virš šių ženklų Lietuvos prijungimo prie Sovietų Rusijos datą: «L T S R 1940 - VII - 21». Tokie pašto ženklai apyvartoje buvo pora mėnesių. Vėliau visi lietuviški pašto ženklai buvo panaikinti ir įvesti grynai rusiški.

1941 m., prasidėjus vokiečių rusų karui, Lietuvos valdžią perėmė lietuviai. Šio laikotarpio pašto ženklą matome dešinėje. Tai yra rusiškas ženklas ant kurio lietuviškai užspausta: «VILNIUS». Buvo taip pat ženklų su atspaudu: «LAISVA LIETUVA» ir kit.

Vokiečiai, Lietuvai ir visiems rytų kraštams buvo įvedę vokieškus pašto ženklus.

Dabar Lietuvoje vėl įvesti rusiški pašto ženklai.

S U O M I J A

Kai komunistai, padedami Sovietų Rusijos kariuomenės, užėmė valdžią Čekoslovakijoje, pasaulis klausė: kieno eilė dabar? Ilgai laukti nereikėjo. Pasirodė kad sekanti bolševikinės demokratijos auka bus Suomija. Pats generalisimas Stalinas įteikė Suomijos prezidentui Paasikivi laišką, kuriame rašė, kad tik vienintelė Suomija dar nėra sudariusi su Sovietų Rusija draugiškumo ir tarpusavio pagalbos paktą.

Anksčiau mes apie Suomiją žinojome kaip apie kraštą kuriame yra 600,000 ežerų ir labai daug miškų, kuriame gyvena 3,8 milijonai gyventojų. Į šitą kraštą visada buvo atkreiptos Sov. Rusijos akys. Pirmiausia rusai sužlugdė Suomijos medžio prekybą, kuri buvo didžiausias krašto pajamų šaltinis. Ėmę pardavinėti mišką žemiau savikainos sovietai išstūmė Suomiją iš pasaulinės rinkos. O pagaliau 1939 metais puolė Suomiją, kad pasiimti sau ir pačius miškus. Dar niekas Europos istorijoje nebuvo taip didvyriškai ginę savo žemės, kaip suomių tauta. Visas pasaulis stebėjosi suomių tautos išverme ir drąsa, kuri privertė Sov. Rusiją atsisakyti visų savo planų ir baigti karą neįvykdžius savo sumanymų.

Vokiečiams pradėjus karą su rusais suomiai vėl atsiėmė užgrobtas žemes, kurios vėl atiteko rusams po 1940 m taikos. Tai sudarė 12 nuošimčių Suomijos teritorijos su 420 000 gyventojų. Bet šito buvo negana. Rusai pareikalavo karinių bazių krašte pareikalavdami iš ten evakuoti gyventojus. Per 8 metus Suomija turi sumokėti 300 milijonų dolerių įvairiais produktais įskaitant mašinas, laivus, kuriems pagaminti reikalingos medžiagos visiškai nėra Suomijoje. Kaip didvyriškai suomiai kovojo, taip kantriai neša mokesčių našą. Rusai taip pat nustatė, kad pavėlinti mokesčiai bus apdedami 5 nuošimčiais pabaudos už mėnesį. Taip Suomija kartą turėjo sumokėti 200.000 dolerių baudos todėl, kad reikalinga statybai medžiaga nebuvo laiku pristatyta iš Amerikos.

Kas liečia buvusius Suomijos vyriausybės vadus kariavusius su sovietais, suomiai parodė nepaprastą užsispyrimą. Karo meto prezidentas buvo nubaustas 15 metų kalėjimu, kiti dar mažiau. O karo vadas maršalas Manerheim iki šandien buvo laisvas. Nors į dabartinę vyriausybę Suomija buvo priversta įleisti komunistus, kurie krašte buvo visiškai mažuma, bet parlamentas iki šiol laikėsi labai kietai. Pernai vidaus reikalų ministris negavo parlamento sutikimo padidinti kreditą policijos padidinimui.

(Nukelta į 18 pusl.)

NUOSTABI KLaida

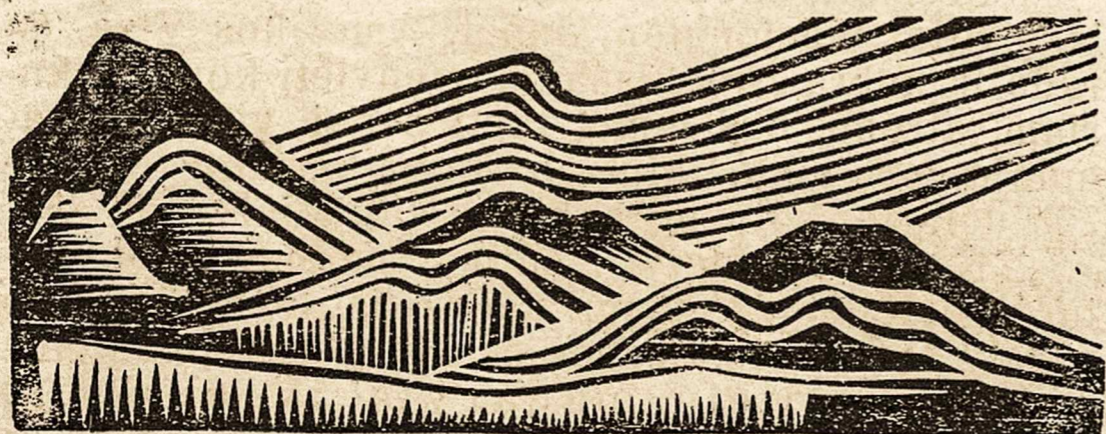
ALGIRDAS VAINYS

Aš namo sugrižti, taip sugrižti trokštu,
Nors nėra stebuklų tenai nuostabių.
Nėra ten nei palmių, šimtaaukščių bokštų,
Nėra esmeraldų, deimantų brangių.

Ir nesirpsta fygos ten prieš kaitrią saulę,
Nei kriokliai nekrinta baisiam užesy.
Man pabodo klaidžiot svetimam pasauly.
Niekados nerimti baisiam ilgesy.

Gal tenai sugrižus, kai prispaus nedalios,
Saulę gal priminsiu iš šiltų kraštų.
Ir iškils mintyse palmės visad žalios,
Kur vėjelis šiltas dvelkia iš pietų.

Gal sakysiu: — klydau, — kai neteksiu ūpo,
Ir pasigailėsiu grįžęs gal kada,
Bet širdim tikėsiu ir šypsosis lūpos;
Juk tai buvo nuostabiai graži klaida.

Marišiams

Tau Tėvyne

V. VALSIŪNIENĖ

Tau, tėvyne Vakarai,
Tau keliai į rytus,
Tau nuo marių lig pilies
Kelias atdarytas.

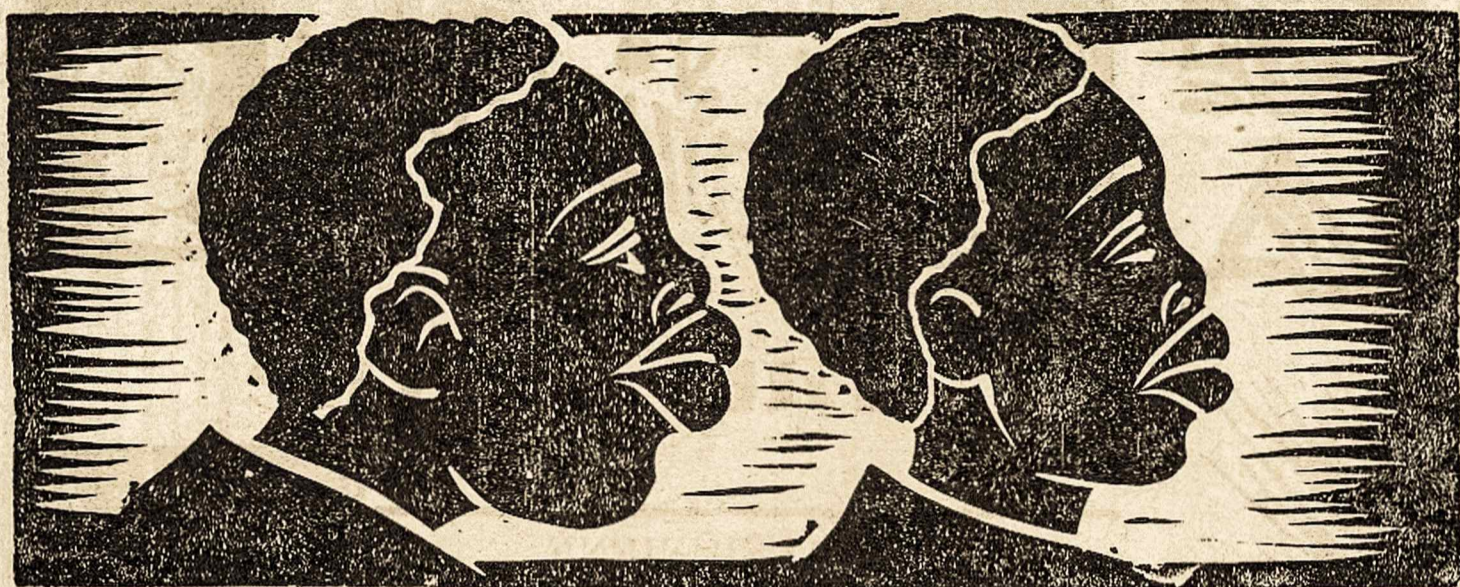
Kai pašauksi mus kovon
Atvaduoti sosto,
Piktas priešas išsigąs
Mūs ugnio mosto.

Saulės šypsniais nusijuoks
Ten dangus aptemęs,
Ir jau niekas nepavergs
Gedimino žemės.

Ir kol Nemunas banguos,
Verks gintarų marios,
Mūsų jaunos širdys plaks —
Žygiams jos nemarios.

KAS DARŽELĮ SAVO ŽIŪRI.
VANDENĖLĮ NEŠTI TURI.
BARBORYTĖ ANKSTI KELIAS,
BĖGA UPĖN SU NAŠTELIAIS.
UŽ TAI GĖLĖS JĄ MYLĖS,
VISĄ VASARĄ ŽYDĖS.

JUODIEJI LAUKIA ATSAKYMO

Galima visiškai tiksliai pasakyti, kad kas ketvirtį metų Šiaurės Amerikoje išeina į plotmę negrų klausimas. Kas ketveri metai amerikiečiai renka savo prezidentą. Iš 13 milijonų negrų galima priskaičiuoti 2 milijonus balsuojančių. 2 milijonai balsų gali labai paveikti balsavimus, o kai kuriais atsitikimais ir visiškai juos nulemti. 1948 metai taip pat yra prezidento rinkimų ženkle. Tai gi ir šiais metais vėl iškyla negrų klausimas. Ne visi amerikiečiai yra tos nuomonės, kad negrai turi turėti tas pačias teises, kaip ir jų baltieji broliai.

Paskutiniu metu negrų klausimas Amerikoje buvo lyg ir išėjęs iš dienotvarkės, bet ne visiškai. Šio karo metu pusė milijono juodųjų dėvėjo Amerikos karių uniformą, tačiau ir kariuomenėje jie sutiko skirtumus, kuriuos darė kariuomenės vadovybė tarp jų ir baltųjų. Tik vienas raitelių pulkas buvo sudarytas maišytai iš juodų ir baltų kareivių. Visi kiti daliniai buvo vien juodų kareivių, kuriems vadovavo baltieji karininkai. Taip vadinamos kautinių grupės buvo sudarytos išimtinai tik iš baltųjų neskaitant vienos divizijos juodųjų kovojusių Italijoje. Karo pabaigoje net buvo sudaryta sąlygos baltiesiems daugiau pasireikšti ir pasižymėti, o pasibaigus karui jie greičiau buvo atleisti namo, kai tuo tarpu juodieji liko kaip okupacinė kariuomenė užimtuose kraštuose.

Niekas taip nepaaštrino negrų klausimo Amerikoje, kaip negrų pažintis su Europa. Šimtai, tūkstančiai negrų čia pažino, ką reiškia būti žmogumi. Jau Anglijoje, kur rasinis klausimas nėra nepažįstamas, negrai amerikiečių uniformoje buvo draugiškai ir džiaugsmingai sutinkami. Virš 500 juodųjų susituokė su anglėmis. Vokietijoje juodieji kariai buvo ypatingai sutinkami su simpatija ir čia jie dalijosi savo maistu su civiliniais gyventojais. Dabar pusė milijono juodųjų grįžo į Ameriką, apsiliko civilinius drabužius ir vėl tapo atskirti. Jie dažnai prisimena Europą, kur kad ir juodžiausia oda nebuvo gėda. Europoje pirmiausia jie buvo sutinkami kaip amerikiečiai.

Taip pat viena svarbi priežastis, kad negrų klausimas yra aktualus glūdi komunistinėje propagandoje. Visos ekstremistinės tendencijos Amerikoje pirmiausia kreipiasi į spalvotuosius gyventojus. Mažai kam yra žinoma, kaip smarkiai vokiečių nacistai varė propagandą negrų kvartaluose, aiškindami, kad Hitleris susijungęs su japonais eina išvaduoti prispaustų spalvotųjų žmonių rasės. Tačiau vokiečių pasielgimas su žydais, negrams aiškiai parodė kokią rasinę politiką veda Hitleris.

Rusų propaganda čia savo tikslą pasiekia žymiai geriau. Rusai savo propagandą remia ekonominio klausimo iškėlimu, žadėdami ugrams visokias gėrybes. Ir tikrai Amerikoje negrai yra

atlyginami žymiai mažiau negu baltieji. Statistika rodo, kad 30 % negrų uždirba mažiau kaip 200 dolerių per metus, ir tik 0,5% uždirba iki 5000 dolerių per metus. Nesenai "New York Herald Tribune" rašė: — "Negrai yra paskutiniai samdomi ir pirmutiniai atleidžiami."

Nemažai įtakos negrų klausime turi bažnyčios, kurioms negrai priklauso. Ir iš viso atrodo eina ma arčiau prie juodųjų teisių sulyginimo. Demokratiškajai Amerikai nedaro garbės pasitaikantieji linčo teismai, ypatingai pietinėse valstijose. Ten negrai, gyvenantieji pora mylių nuo Vašingtono, privalo prieš miestą iš tramvajaus išlipti ir persėsti į jiems skirtus skyrius. Nesenai Monroe apia 20 žmonių užpuolė autobuse 4 negrus ir išmetė juos ant kelio nžmušė.

Karo metu keletas juodųjų karininkų buvo pakelti iki kapitono laipsnio. Buvo taip pat vienas spalvotas generolas, kuris vis dėlto turėjo pripažinti, kad per 4 metus nei vienas jo kolegų į jį nesikreipė nei vienu žodžiu.

Šių metų prezidento rinkimai turi įnešti daugiau šviesos į šį klausimą. Jeigu jis nebus visiškai išspręstas tai bent pažengtas stambus žingsnis pirmyn, nes to reikalauja demokratiniai principai dėl kurių Amerika kovoja. Šio sprendimo laukia trylika milijonų.

KOPTERIS VISIEMS

Kopteriais vadinami lėktuvai malūnsparniai, kurie neturi sparnų, bet turi viršuje dviejų arba keturių menčių malūnelį, kuris tokį lėktuvą pakelia nuo žemės tiesiog aukštyn, o paskui atitinkamai pakreipus tą jo malūnelį, galima skristi pirmyn ir atgal, į kairę arba į dešinę.

Kopterio vardas, turbūt, bus tinkamiausias palikti ir lietuviškai nes jis nuo žodžio «kopti» tiesiog aukštyn, jau pavaizduoja ir tokio lėktuvo pobūdį. Jam nereikia vietos įsibėgti, jis kopja tiesiog aukštyn, ir nusileisdamas tupiasi ant vietos.

Pereitais metais tūlas Horace T. Pentecost, iš Seattle, Washington, Jungt. Amerikos V-se, išrado ir nubraižė tokį naują vienvietį kopterį, kuriam, atrodo, bus lemta tapti senai visų laukiamuoju «oro motociklu». Jo kaina būsianti tik apie 250 dolerių, kaip praneša jo statytojai.

Kopterio keleivis, kaip ir motociklistas, neturės didelių patogumų. Jis tiesiog sėdės lakūno rūbais ant kėdės, pasidėjęs kojas ant pakojėlių. Ta jo kreitelė padaryta iš apskritų vamzdžių. Kaire ranka lakūnas valdo gazą ir

sujungimą arba išjungimą. Be šito rankinio išjungimo mentės turi ir «laisvą bėgį», kad kartais motorui sustojus kopteris galėtų nusileisti parašiuodamas, kas yra galima smunkant žemyn po 8 metrus į sekundę, su laisvai besisukančiom mentėmis.

Už tos kėdės nugaros yra 35 arklių jėgų motoras, darantis 4500 apsisukimų į minutę. Perdavimo mechanizmas šią greitį sulėtina 10 kartų ir du į vienas kitą inertni virpstai suka į priešingas kryptis dvi poras menčių po 450 apsisukimų į minutę. Kiekviena pora menčių turi po 5 metrus ilgumo.

Tuščio aparato svoris 80 kg.; gali pakelti naudingo krovinio 115 kg. Tai pirmoji skrendanti mašina galinti pakelti daugiau negu ji pati sveria.

Menčių rotorai sukasi virš lakūno galvos. Skridimas valdomas lazda kabančia prieš lakūno galvą. Norint skristi reikia pirmiausia patraukiant virve uždegti motorą (panašiai kaip valčių motoruose) ir sujungti motorą su rotorais. Toliau jau pasikėlus, norint skristi pirmyn ar atgal, į kairę ar į dešinę pakanka tik palenkti tą vairolazdę į pageidaujamą pusę.

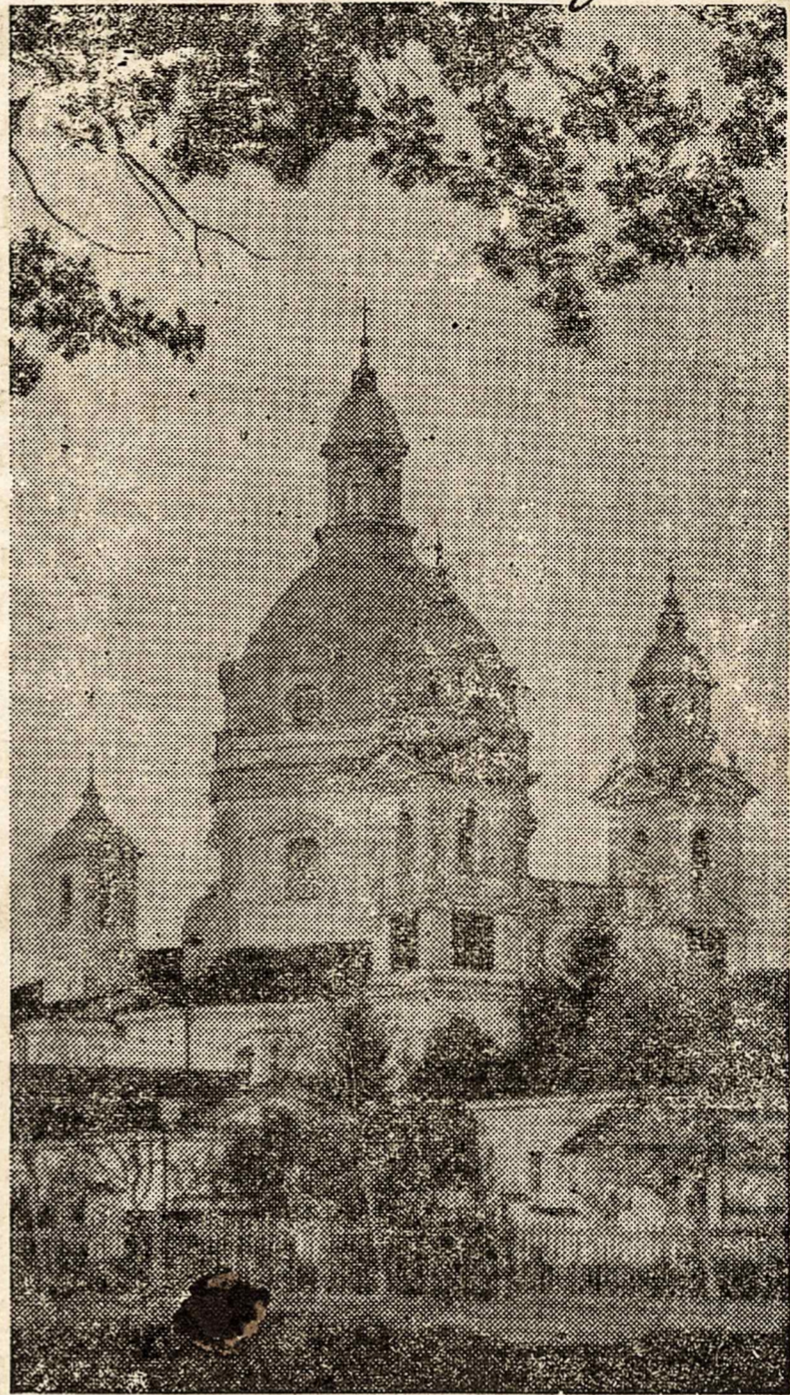
Gazolino papildymas nesudarys sunkumų, nes kopteris būdamas lengvas galės nusileisti ant paprastų garažų plokščių stogų. Mentės suglaudus į vieną liniją jis galės būti pastatomas bet kur pasienyje.

To kopterio greitis pirmyn sieksias iki 145 klm. į valandą ir galėsias pakilti iki 4 klm. aukščio. Su keturtais galonais (apie 15 litrų) gazolino jis galėsias nuskristi iki 320 klm. atstumo.

Ten, kur trūksta kelių šis pabūklas žmonėms bus labai parankus. Jau dabar šiuo kopteriu su-

sidomėjimas yra labai didelis ir firma Hopi-Copter gavo laišku iš 26 kraštų nuo keliautojų, fermerių, agentų, sportininkų ir net misijonierių.

J. Antonaitis

Pažaislio bažnyčia prie Kauno

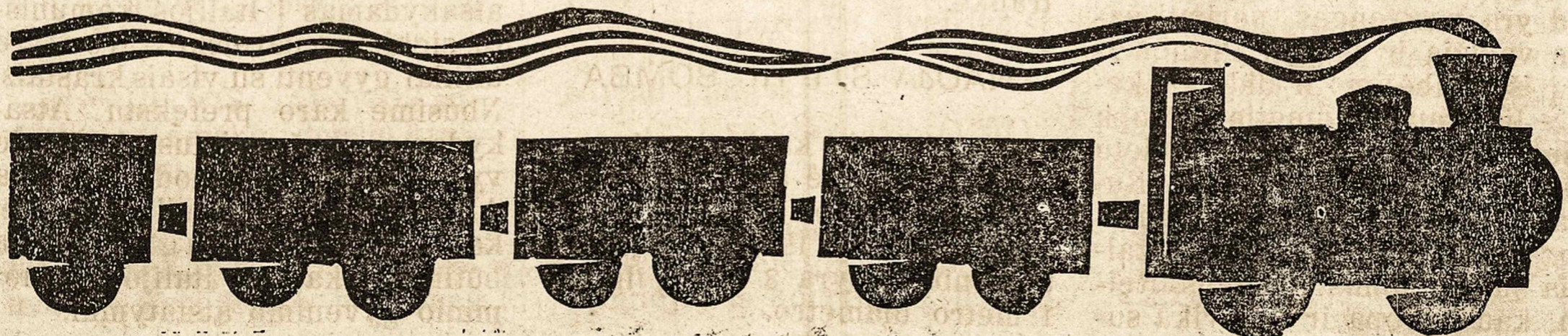
PIRMIEJI GARVEŽIAI

Šiandien kiekvienas laisvai naudojamės įvairiais išradimais, kartais nei nepagalvodami, kad visiškai nesena, dabar kaip būtenybė suprantami daiktai, buvo nuostabūs ir neįtikėtini. Prie tokių visai nesenų išradimų priklauso ir garvežys o su juo ir geležinkelis. Pirmasis garvežys buvo padarytas susilažinus. Tai atstiko prieš 18 šimtmečio pabaigą Anglijoje. Inžinierius Trevithick, dirbęs anglių kasylose, susilažino su vienu kasyklų savininku, kad jis pastatys mašiną, kuri sugebės patraukti 10.000 kilogr, svorį. Inžinierius lažybas laimėjo ir pastatė pirmąjį labai primityvišką garvežį, kuris šiandien mums atrodytų juokingas. Šitie jo garvežiai negalėjo didelio krovinio vežioti dar ir dėlto, kad ano meto geležinkelio bėgiai neišlaikydavo didesnio svorio.

“Pavojų sutinka atskiri žmonės, bet nauda turi visa visuomenė”. Šitokio turinio parašą turėjo pirmieji keleiviniai vagonai, kuriuos pastatė Stephensonas 1830 m. pirmajai Manchester — Liverpool geležinkelio linijai.

Nors šitų pirmųjų traukinių greitis sulyginant su šiandieniniais buvo juokingas, tačiau pasitaisydavo ir nelaimių. Pirmoji traukinio auka buvo tulas Huskisson, apie kurio žuvimą pranešė viso pasaulio spauda kaip sensaciją. Tačiau pats žmogaus žuvimo faktas buvo nustelbtas žinios, kad garvežys “Northumbrian” sunkiai sužeistą Huskissoną nugabeno į ligoninę dideliu greičiu: važiuodamas 58 klm. per valandą. Tai anuomet atrodė labai greit.

1835 m. buvo atidaryta pirmoji keleivinių traukinių linija Vokietijoje. Kąkam kilo idėja, kad traukiniais galima būtų taip pat vežioti ir prekes. Į šitokią pasiūlymą geležinkelio direktorius atsakė, kad „Pervežimas traukiniais laišku, dėžių ir rišulių ir ateičiai lieka neįvykdoma idėja...“ Dabar prekių pristatymą be traukinių niekas ir įsivaizduoti negalėtų.

Padėkite savo vargstantiems broliams Europoje

SIUNTINIAI pigiausiomis kainomis iš Europoje esančių sandėlių LIETUVON ir į visus Europos kraštus.

PERSIUNTIMAS pinigų į Vokietiją ir Austriją. Jūs apmokate, o gavėjas pats pasirenka jam reikalingus daiktus. Įsitikinkite patys. Pigiau nebegalima: 5 kg. cukraus Cr\$ 62,50 — 5 kg. I r. miltų Cr\$ 55,00 — 10 dėž. kondensuoto pieno Cr\$ 100,00 — 200 amerik. cigarečių (Lucky Strike Cr\$ 62,50 (cigaretės tik į Berlyną ir rusų zoną).

Užsakyti galima:

VILA ZELINA: Rua Venda Nova 116, (atsak. Kun. L. Kemėšis)

SÃO PAULO: Rua Barão de Itapetininga, 50 — 2.º — s. 207 — Tel: 4-9672
Nuo 8,30 — 18 val.

RIO DE JANEIRO Av. Rio Branco, 257 — sala 304.

Visame

PASAULYJE

TERORAS DIDĖJA

KARO PAVOJAI

KALBA CHURCHILL

Paskutiniai Sovietų Rusijos žygiai neišvengiamai veda prie trečio pasaulinio karo, — pareiškė Anglijos opozicijos vadas Winston Churchill. — Kiekvienas vyras ar moteris, kiekvienas asmuo, kuris galvoja, supranta, kad einame prie baisios situacijos šalyje ir užsienyje.

KALBA DE GAULLE

Prancūzų generolas de Gaulle, kovo m. 8 d., kalbėdamas Compiègne miste, pareiškė: „Šio mato pavojai yra didžiausi mūsų istorijoje. Kad juos tinkamai sutikti yra būtina reikalinga pertvarkyti valdžios aparatą“. Toliau jis pareikalavo pašalinti komunistus iš prancūzų administracijos. Tuos žygius jis laiko būtiniais krašto išgelbėjimui.

Taip pat reikalavo paleisti parlamentą, kritikavo partinę sistemą ir dabartinės konstitucijos silpnumą, kuriuo naudojasi komunistai.

De Gaulle, buvęs Prancūzijos pasipriešinimo vadas pareiškė, kad yra pasirengęs perimti šalies valdžią ir išvesti Prancūziją į išsigelbėjimo ir didybės kelią. Jis šaukė jungtis Europą prieš imperialistinius Sovietų Rusijos siekimus. „Sovietų Rusija siekia pasaulinio dominavimo. — pasakė de Gaulle, — Ji žaidžia sužymėtomis kortomis. Reikia, kad Europa ir Amerika su-

jungtų visas jėgas pasaulio išgelbėjimui.

PRANCUZIJOSJE PRASIDEDA AGITACIJA

Prancūzijos komunistai jau pradėjo organizuoti Respublikos apsaugos komitetus, kaip tai pradžioje buvo daroma Čekoslovakijoje. Tų komitetų organizatorius yra buvęs Ispanijos pilietinio karo metu žiauriai pasireiškusios „internacionalinės brigados“ vadas.

PALESTINOJE

Arabų kariuomenės vadas Fai-zi Bey Al Kaukji patikrinęs savo kariuomenę, lydintas asmens sargybos, pareiškė: „Viskas yra parengta. Kova prasidės davus man įsakymą“.

Amerikiečių parlamento atstovas Peter Mac Donald savo kalboje pareiškė, kad jei amerikiečiai dar nėra pasirengę įvesti savo kariuomenę į Palestiną, tai Sovietų Rusija senai jau turi savo kariuomenę penktosios kolonos pavidalu, ir turi parengę dalinius, kurie tuojau užims Palestiną, kai tik anglai iš ten pasitrauks.

NAUJA STIPRI BOMBA

Amerikiečių kariuomenės vadovybė pranešė apie bandymus su 21 tona svorio bomba, kuri bus sunkiausia iki šiol pagamintų bombų. Ji yra 8 metrų ilgio ir 1 metro diametro.

Panešama, kad nusizudė Čekoslovakijos užsienių reikalų ministeris Masarykas. Tačiau Čekoslovakijos atstovas prie ONU pareiškė, kad jis buvo komunistų nužudytas, o Čekoslovakijos prezidentą Beneša komunistai laiko nelaisvėje.

Masarykas buvo vienas iš senųjų ministrų įėjusių į nająjį komunistinį kabinetą. Jo tėvas buvo Čekoslovakijos valstybės kūrėjas ir pirmasis jos prezidentas.

Atėjus žiniai apie Masaryko mirtį U.S.A, sekretorius gen. Marchal pareiškė, kad Čekoslovakija dabar yra teroro valžioje. Tragiška yra matyti, kas dabar dedasi Čekoslovakijoje, ypatin- gai, kai taip atsitinka su tokia asmenybe kaip Jan Masaryk.

Nuolatinis Čekoslovakijos atstovas prie ONU oficialiai prašė Sujungtų Tautų Org. atkreipti dėmesį įvykius Čekoslovakijoje.

ITALIJOJE

Visu smarkumu rengimasi rinkimams. Ta proga vykstančioje propagandos kampanijoje partijų vadai pasisako savo siekimus.

Premjeras de Gasperi, krikščionių demokratų partijos vadas atsakydamas į Italijos komunistų siekimus pareiškė „Norime taikiai gyventi su visais kraštais. Nėsimė karo pretekstu“ Atsakydamas į užmetimus, kad jo vyriausybė „parduoda Italiją Amerikai ir Trumanui“, pareiškė, kad amerikiečių pagalba yra būtina reikalinga Italijos ekonominio gyvenimo atstatymui.

LIETUVIJOJE

Pyliavos

New York (LAIC) — Iš už "geležinės uždangos" pranešama, kad praeitą rudeni visuose Baltijos kraštuose grūdų pyliavos buvo išrinktos su nepaprastu griežtumu ir skubotumu. Buvo kalbama, kad sudarinėjamos atsargos greit prasidėsiančiam karui.

Baigiantis vasarai valdžia įsakė visas grūdų pyliavas pristatyti mėnesiu anksčiau, kaip buvo nustatyta. Derlių suėmus, valdžios agentai buvo išsiuntinėti į kaimus pržiūrėti kulimą. Jie lydėjo iš ūkio į ūkį kiekvieną kulliamąją mašiną. Tie "prievaizdos" tikrino iškultą kiekį, čia pat atseikėjo valdžiai duot privalomą normą ir pržiūrėjo jos išvežimą. Iškulę, ūkininkai turėjo atiduot ("užstatyt") grūdų normas ir už kaimynus, dar nespėjusius iškult.

DURPYNuose NETVARKA

"Bačiūnų durpyno perdavimas naujiems šeiminkams užsitęsė be galo.

Iš esmės ir dabar čia šeiminkauja visi, o tvarkos taip ir nėra.

Darbo organizacijos čia nėra jokios. Plačiuose durpių laukuose sutinkame tik vieną brigadą apie 20 žmonių. Dešimtininkai skundžiasi:

"Nežinau, kaip dirbti; inžinierius drg. Lieparskis sako, kad reikia vežti šias durpes, o drg Bairikovas (Šiaulių miesto Komiteto rajono Energijos Valdybos viršininkas) — kad ne". Netvarka ir bejėgiškumas jaučiamas visur. Iš 800 reikalingų darbininkų tesutelkta tik apie 300, Yra sunkumų su aprūpinimu maistu..." Bendrabutis nesutvarkytas

(Vilnius, „Tiesa“, Nr. 120, 1947. 5 24)

"PUIKIOS SĄLYGOS sudarytos Kupiškio durpių kraiko fabrikui vystytis...

Vistiek šiandien įmonėje tylą... Tuo tarpu fabriko pastatams reikalingas skubus remontas, nes šiems ir stogas

Kadangi mašinų trūksta, tai ūkininkai buvo verčiami kultivavus spragilais ir kultuvais. Turėjo imtis "rankinių priemonių", jau senai nepriklausomybės laikais užmirštų. Jiems padėt miestelėnai ir mokyklinis jaunimas buvo pasiūstas į kaimus.

Dar neišdžiovinti grūdai buvo surenkami punktuose prie vieškelių ir toliau sunkežimiais gabenami į valdžios sandėlius. Maža to ūkininkai buvo verčiami sudaryti vadinamąsias "raudonas gurguoles" ir visi kartu vežti grūdus. Ant kiekvieno vežimo turėjo iškelti po raudoną vėliavą ir Stalino paveikslą. Tokią "procesiją" lydėjo atsiųstieji "prievaizdos" ir ginkluoti milicininkai. Agitatoriai režė prakalbas, o gurguolininkai turėjo dainuot bolševikines dainas, nors ir kraujais pasrūvusiomis širdimis.

prakiuro, per juos lyja ant mašinų... Įmonės darbininkams ir tarnautojams dar už kovo mėnesį nėra sumokėtas darbo užmokestis. Darbininkams nėra tinkamų butų, nes aplinkui — vieni durpynai be jokių gyvenviečių. Apie butų statybas darbininkams niekas negalvoja."

Vilnius, "Tiesa", Nr. 117, 1947.5.22)

RUSAI BOLŠEVIKAI — IŠEIKVOTOJAI.

"Koniteliovas buvo Zarasų apskrities vartotojų kooperatyvų sąjungos prekybos skyriaus vedėju. Išnaudodamas savo tarnybines pareigas, Koniteliovas ne kartą nusižengė tarybiniam prekybos principams. Per keletą mėnesių kaltinamasis pardavė įvairiems spekuliantams mielių ir pasisavino pinigų."

(„Tiesa“, Nr. 120 (1257), 1947. V. 24)

"Juk vien per šiuos metus šioje partinėje organizacijoje (Šilutėje) iš komunistų parti-

jos gretų pašalinta eilė atsaikingų abkoop sąjungos darbuotojų už valstybinio turto išėikvojimą. Dar vos prieš kelis mėnesius ėmęs vadovauti Šilutės apoopsąjungos darbui pirmininkas

Drugovas, pirmiausia jis pradėjo aprūpinti materialinėmis gėrybėmis pats save.

"Partinei organizacijai ilgą laiką vadovavo kažkoks Kartašiovas, kuris savo elgesiu žemino komunisto vardą. Visame apkoop sąjungos darbe, privedė Šilutės vartotojų kooperaciją prie skandalingų rezultatų.

Užuot gavusi pajamų, apkoop sąjunga nuolat įklimpusi debete.

Nukenčia liaudis. Kartais po keletą dienų, vien tik del prekybinių organizacijų apsileidimo, darbo įmonėms nebuvo išduodama duona, blogai apiprekinamos kitos maisto produktų kortelės. Del nevykusio prekybinio aparato darbo labai pablogėjo viešo maitinimo valgyklų ir užkandinių patiekalų kokybė."

(„Tiesa“, Nr. 119 (1256) 1947, V. 23)

VILNIAUS CENTRE ŠIUKŠLYNAS.

"Sostinėje, pačiame miesto centre, Gedimino g. Nr. 4, jau kelis mėnesius neveikia vandentiekis kuris netaisomas baigia irti. Taip pat iš tų namų kiemo jau pusė metų nevežamos šiukšlės kurių šiuo metu prisirinko ištisi kalnai.

(„Tiesa“, Nr. 117 (1255), 1947. V. 22)

KAIP ATRODO SVEIKATOS PUNKTAI TARYBŲ LIETUVIJOJE.

„Kai kurie sveikatos punktų vadovai užmiršta šių įstaigų reikšmę, kad jos turi pasižymėti ypatinga švara ir tvarka. Pav. Zarasų aps. Dusetų sveikatos punktas savo įrengimu nepanašus į gydymo įstaigą, Punkto patalpos visiškai nesutvarkytos, trūksta langų o esantieji langai po žiemos, matyti dar neplauti, grindys taip pat nešvarios, kas sukelia lankytojų tarpe didelį nepasitenkinimą."

(„Tiesa“, Nr. 118 (1255) 1947. V. 22)

LIETUVIAI BRAZILIJOJE

NAUJA KNYGA

“Mūsų Lietuvos” bendradarbis Venancijus Ališas baigia rengti spaudai savo eileraščių rinkinį, kuris greitu laiku bus pateiktas skaitančiai mūsų visuomenei. Mūsų Lietuvos skaitytojai jau turėjo progos susipažinti su poeto kūryba. Rinkinį iliustruoja. Vl. Vi-jeikis.

Atvyko iš Amerikos seselių pranciškiečių viršininkė motina M. Dovyda. Kartu su ju grįžta iš atostogų keletą metų Vila Zelinėje mokytojavusi seselė M. Karolina.

VYRAI IR MOTERYS, D E M E S I O !

Kovo m. 21 d. Verbų sekmadienį, 3 val. po piet, Vila Zelinės mokyklos patalpose šaukiamas Šv. Juozapo Vyrų Brolijos ir Moterų Draugijos

S U S I R I N K I M A S
Bus įdomūs pranešimai ir aptariami svarbūs reikalai. Dalyvavimas visiems privalomas.

Valdyba

Mūsų bičiulį ir narį
JUOŽĄ MATELIONĮ jo vardadienio proga nuosirdžiai sveikiname.

Art. Graf. Lituania Ltda

Liet. Jaunimo S-gos rengiamame operetės “Consilium Facultatis” pastatyme dalyvauja: Antanas Ralickas, Ona Šataitė, Julė Joteikaitė, Vytautas Sauka,

Š. m. kovo mėn. 6 d. šventėme mūsų draugovės vado Antano Glavinsko ir skauto Broniaus Garkausko gimimo dieną. Subuvime dalyvavo apie 70 svečių. Taip pat paminėjome ir Liet. skautų Brazilijoje, vyr. lžd. Jono Širvido metines.

Kovo mėn. 7 d. turėjome suėigą, į kurią atsilankė Lietuvos konsulas p. A. Polišaitis ir Liet. S-gos pirmininkas p. A. Bagdonas. Sueigos metu pradėjome rengtis motinos dienai ir būsimam skautiškam laužui. Taip pat žaidėme įvairius žaidimus.

Pranešame visiems skautams, kad kovo mėn. 14 d. 18 val. įvyks visuotinas lietuvių skautų susi-

rinkimas, kurio metu bus draugovių pertvarkymas. Dalyvavimas būtinas. Renkamės liet. mok. salėje, Mokoje.

Liet. skautų koresp.

P A D Ė K A

Nuolankiai dėkoju visiems svečiams už atsilankymą, skautų draugovėms už sveikinimus, dovanas, ir visiems sveikinuosiems žodžiu ar laiškais.

A. Glavinskas
D - vės vadas

BROLIAMS MATELIONIAMS

mirus jų mylimai mamytei, liūdesio valandoje reiškiame gilią užuojautą

“Mūsų Lietuvos” red. koleg.

Bronius Šatas, Jadvyga Leitaite, Aleksandras Vilutis, Juozas Karpavičius. Muzikinę operetės dalį veda Feliksas Girdauskas. Režisierius Vincas Grabauskas.

Operetė žada būti dar geriau suvaidinta negu pirmąjį kartą.

Susidomėjimas operete didelis ir visi nekantriai jos laukia.

REIKIA REMTI SPAUDA

Neturėdami savo spaudos buvome susirūpinę jos įkūrimu. Dabar, kada statybos darbai jau atlikti, tenka sukaupti visas jėgas jos išlaikymui. Prie šio darbo turi aktyviai prisidėti visa lietuviškoji visuomenė.

«Mūsų Lietuvos» redakcinė kolegija kreipiasi į visus lietuvius, branginančius spausdintą lietuvišką žodį, aktyviai prisidėti prie «Mūsų Lietuvos» išlaidų ir tobulinimo.

Užsakykite «Mūsų Lietuvą» sau, savo prieteliams. Paremkite savo raštais. Laikraštis tik tada tampa visų laikraščiu, kada visa visuomenė uoliai jį remia.

JAU BAIGIAMA RENGTIŠ *Linksmos operetės* „CONSILIUM FACULTATIS“

PASTATYMU, KURI BUS PARODYTA VISUOMENEI

Liet. Jaun. S-gos
«Vytis»

VAKARIE

BALANDŽIO M.
3d. 20v.

Centro Profesorado Paulista salėje,
Rua Liberdade, 998

Pakvietimai iš anksto gaunami: P. Joteikos restorane, rua dos Italianos, 711 ir siuvykloje «Vilnius», av. Duque de Caxias, 237.

LINKSMAS KAMPELIS

GERAI SUPRASTA PINIGŲ VERTĖ

Jurgis V, Anglijos karalius, būdamas 10 metų, parašė savo senelei Viktorijai laišką prašydamas atsiųsti jam pinigų, už kuriuos jis galėtų nusipirkti arkliuką.

Senelė parašė pamokinantį laišką: «Mielas anūke, tavo tėvas man pasakojo, kad tu labai lengvabūdiškai elgiesi su savo pinigais. Visus gaunamus pinigus smulkioms išlaidoms tu tuojau išleidi be jokio reikalo. Tu turi išmokti taupyti ir suprasti pinigų vertę».

Mažojo Jurgio atsakymas taip skambėjo: «Mieloji senelė, labai dėkoju už tavo malonų laišką. Tu tuojau suprasi, kad aš labai gerai žinau pinigų vertę. Tavo laišką aš pardaviau senienų pirkliui už 6 svarus sterlingų. Tavo Jurgis».

«Žmonės apie tave daug visko kalba».

«Ach, netikėkite jiems. Jie žino tik pusę to kas yra atsitikę».

Raulas VIRVELĖ

Dažnai vyrus noras ima
Barti žmonas už virimą.
Į akis jie nuolat šoka;
Girdi, žmonos virt nemoka.
Tai per karšta, tai per šalta,
Tai per juoda, tai per balta.
Atsitinka vieną dieną,
Pasilieka Raulas vienas.
Virvelienė kažkur toli,
Vyksta į svečius pas brolių.
Raulas linksmas ir ramus,
Ims tvarkyti tuoj namus.
Galės virti, ką norės.
Malonumo daug turės.
Storą knygą pasidėjęs,
Raulas verda atsidėjęs.
Po virtuvę duoda garo,
Tik kad niekas nesidaro.
Sriuba bėga, žemėj klanas,
Lyg įvykes būtų tvanas,
Taip nevyksta kept kotletų,
Matos reiks palikt be pietų.
Telegramą tuoj rašys,
Žmoną greit sugrįst prasys.

«Girdėjau, kad tamstos duktė pabėgo su tuo artistu. Ar tamsta tai nujautėte?»

«Taip. Aš tą žinojau».

«Ir nesigriebėte jokių priemonių?»

«O kaipgi. Aš pastačiau kopėčias prie lango».

— Mieloji, tu esi pirmoji mergina, kurią aš pabučiuoju.

— Tikiu tau, brangusis.

— Taip pat esi pirmoji, kuri tam patiki.

ATATINKAMI VAISTAI

Viename susiėjime rašytojas Mark Twain buvo įtrauktas į pasikalbėjimą apie vaikščiojančius bemiegant. Jis pasakė žinąs labai gerus vaistus ir užrašė juos ant lapelio. «Eikite į artymiausią geležies krautuvę». -- pasakė jis paduodamas lapelį sergančiam. «Į geležies krautuvę? -- nustebo visi. «Paimti smulkių aštrių vinių ir kas vakarą išbarstyti po tris didelius šaukštus pblink lova» -- buvo parašyta lapelyje.

Kalėjime kalbasi du išeikvotojai:

-- Nieko, brolyti, tau visai nėra ko liudėti, nes gavai tik vienus metelius. Aš štai gavau trejis ir tai nenusimenu.

-- Užtat aš ir liūdžiu, kad tik vienerius. Mat, prieš teismą aš visiems pažįstamiems sakiau, kad greitai išvažiuosiu užsienin trejetą metų pasimokyti, o ką dabar aš pasakysiu, kad taip greitai sugrįšiu?

Sorė: — Ui, Mauša, Leibukas prarijo pusę kruzeiro!

Mauša: — Nu, ir kas čia tokio? Dėl pusės kruzeiro aš nebankrutuosiu

SUOMIJA

Perkelta iš 10 pusl.

Reikia pasakyti, kad iki šių metų rusai nerodė Suomijoje tiek savo tiranijos, kaip pav. Lenkijoje ar Čekoslovakijoje. Stebėdamosi tuo Suomijos radio vedėja Hella Wuolijoki paties Stalino paklausė, kas po tuo slepiasi. "Stalinas atsistojo iškilmingoje pozoje, — pasakojo H. Wuolijoki ir atsake: "Tai nėra didžiadvasiškumas, tai yra tik apskaičiavimas, išplaukiantis iš gerų kaimyninių santykių."

Ir štai, ši idilija truko neilgai. Rusija vėl pakėlė savo ranką prieš Suomiją. Ko nepajėgė padaryti ginklu, dabar buvo daroma klastingai griaužiant valstybės pamatus iš vidaus, kol atvirai pareikalauta sudaryti "tarpusavio pagalbos paktą". Niekam nėra paslaptis, kad tai tik priedanga galutinam Suomijos sužlugdimui. Tačiau ši priedanga vis dėlto yra labai permatoma.

PASKUTINIAI ĮVYKIAI

Dar Stalinui neįteikus savo laiško Suomijos prezidentui, komunistai visame krašte išvystė veiklą stengdamiesi sukelti neramumus ir išpūdį, kad suomių tauta nori draugystės su Sovietų Rusija. Suomijos prezidentas Paasikivi Stalino laišką dėl santykių užmezgimo ir karinės sutarties, perdavė svarstyti parlamentui. Parlamentas ilgai šio reikalą svarstęs nutarė, kad būtų užmegsti santykiai tarp Sovietų Rusijos ir Suomijos, tačiau

atmetė pasiūlymą sudaryti karines sutartis. Tik komunistai ir radikal-socialistai pasisakė už militarinį paktą, kas sudarė 51 balsą iš 200 parlamento atstovų.

Suomijos prezidentas įteikė savo atsakymą generalui Savonenkov, kuris perduos jį Stalinui. Mažytė Suomija visam pasauliui vėl rodo pavyzdį, kaip reikia ginti savo laisvę ir nepriklausomybę. Šis Suomų atsakymas Sovietų Rusijai, įneša daug giedros į aptemusią Europos dangų, kuris kelia taip pat ir nemažą karo pavojų. Tolymesni įvykiai turės parodyti kaip bus atsakyta į šitą didvyrišką suomių tautos žygį.

Arte Grafica LITUANIA LTDA.

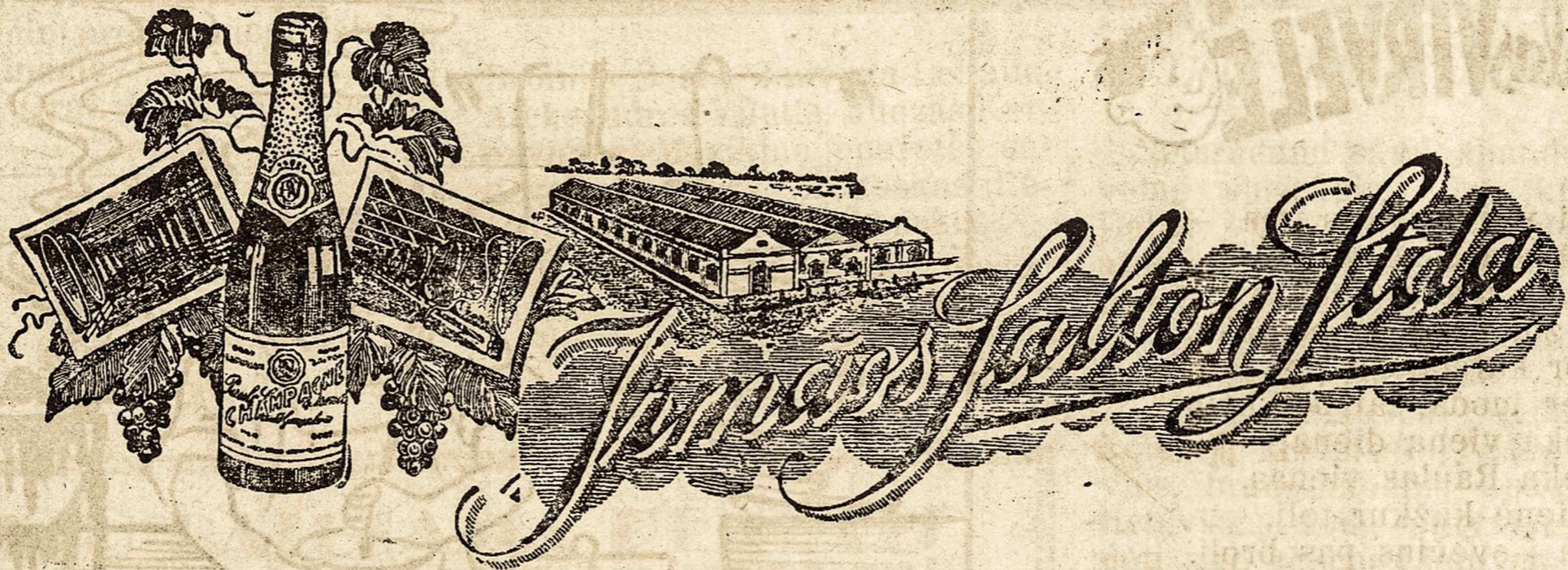
DIRBA VISUS SPAUDOS DARBUS

PIEŠINIAI KLIŠĖS SPAUDA

DARBAS ATLIEKAMAS PRITYRUSIO
SPECIALISTO VADOVYBĖJE

RUA VENDA NOVA, 116 - V. ZELINA
CAIXA POSTAL 4118 - SÃO PAULO

Garsios Vyno Gamyklos "SALTON" Atstovybė

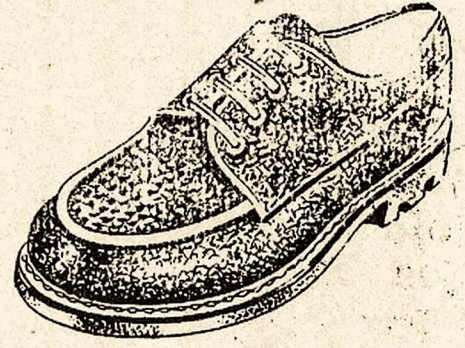
Specialybė Rio Grande do Sul vinas

BONKOMIS — BALTAS SALDUS VYNAS: Moscatel, Reserva, P. Franco — MIŠIŲ VYNAS: Canonico — PUSIAU SALDUS VYNAS: Grande Vinho — SAUSAS: Barbera — PASTAS: Santa Luzia — Cognac, Vermouth, Qinado — AUKŠČ. RŪŠIS: Suco de Uva, Espumante, Moscato — "SALTON" gaminiai statinėse, Santa Luzia — paprastas vinas, Barbera Extra, Particular, Clareta, Rheno Moscatel, Canonico

RUA CANTAREIRA, 681 — TEL. 4-9094
CAIXA POSTAL 1400 — SÃO PAULO

CASAS SÃO JORGE

APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojinės, lietsargiai,
Taip pat batukai moterims ir vaikams.

Viskas geriausios rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IŠ FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

**INDUSTRIA E COMERCIO DE
CALÇADOS MATELIONI S LTDA.**

KRAUTUVĖS:

Largo do Cambucy, 105
Rua São Caetano, 526
Rua São Caetano, 510

FABRIKAS IR RAŠTINĖ:

Rua Javaés, 719
São Paulo

FOTO-STUDIJA **BERNARDO**

IKURTA 1890 METAIS

Išpildo meniškai įvairius foto darbus
Specialybė padid. nimams
tamsiuose tonuose ir sepia,
spalvinimai aliejiniais
dažais ir pastele

Arthur Schmidt

PRIIMAMI PAKVIETIMAI I NAMUS
SENU PORTRETU REPRODUKCIJOS

R. SÃO CAETANO, 447 - TEL. 4-5576 - S. PAULO

VYRŲ IR MOTERŲ RŪBŲ

SIUVYKLA

Savininkas *Povilas Ambrazevičius*

Avenida Zelina, 68 - Vila Zelina - São Paulo

LIETUVISKAS RESTORANAS VALGYKLA

POVILO JOTEIKOS

Skani pietūs, vakarienė,
užkandžiai, gėrimai, silkės,
lietuviški kopūstai, agurkai
košelienu, pizza napolitana

RUA DOS ITALIANOS, 711 - BOM RETIRO

Is Lgo. S. Bento eina onibusai 70 ir 71 iki galo. - Bondé 55

Savi pas savuosius

Padaria Caieiras

KEPYKLA, MAISTO IR GĖRIMU
PARDUOTUVĖ

SAVININKAI

ONA IR EDVARDAS PAŽERAI

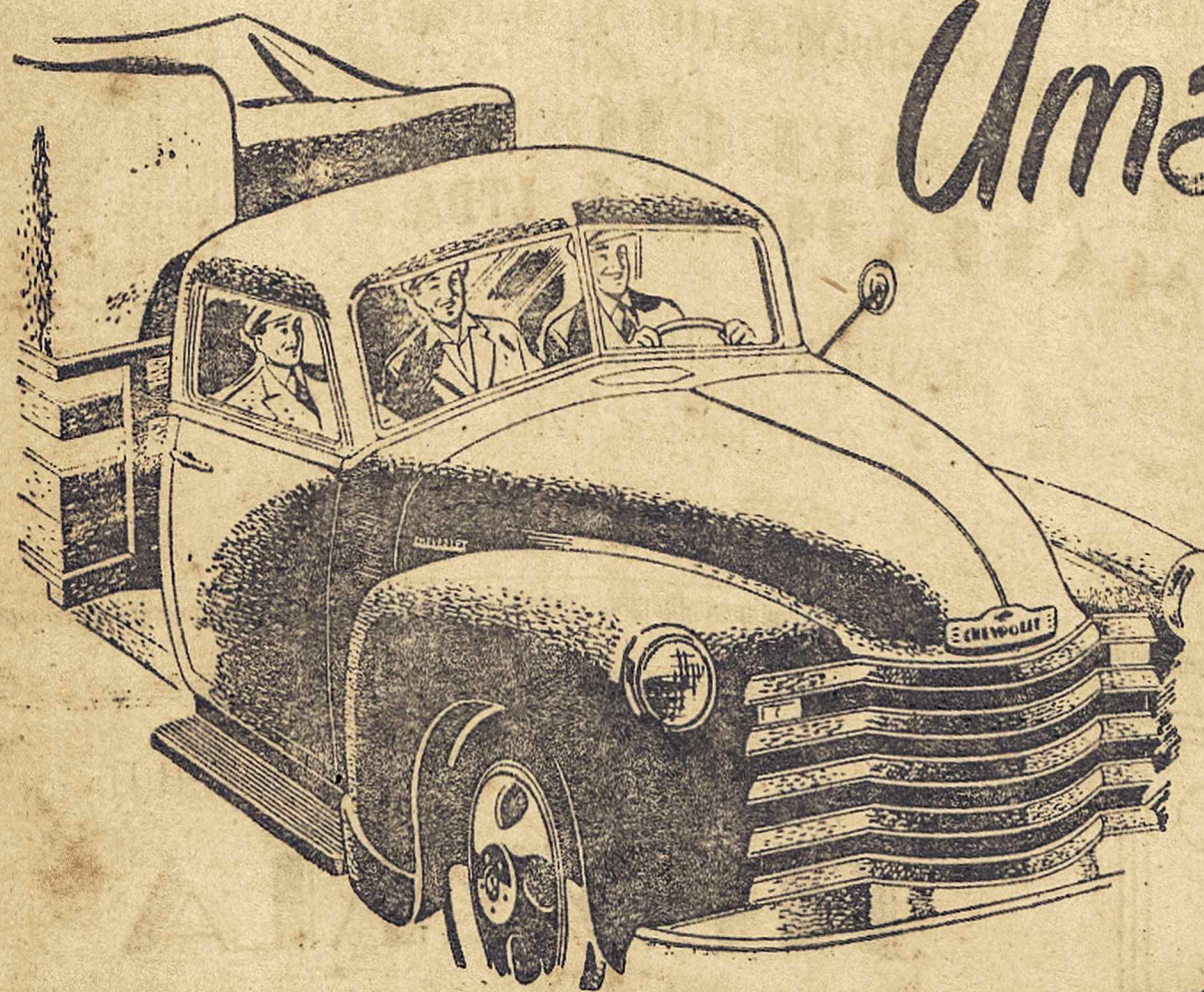
Vila Crescuma — Caieiras — E. F. S. J. — Est. S. Paulo

ZEMĖS SKLYDAS ilgalaikiam išsimokėjimui be nuošimčių! Naujas pardavimas —
VILA LIBANEZA — 800 metrų atstu nuo bondės sustojimo Vila Prudente
RAŠTINĖ: Praça Jaquithy, 83 — **MATAS IVANAUSKAS**.

Sim senhor:

Uma cabina

*com espaço
de sobra!*

TRÊS NUNCA é demais! Na espaçosa cabina do Caminhão Chevrolet há lugar de sobra para três pessoas... e com que comodidade! Chevrolet oferece agora importantes inovações também na cabina, desde o assento ajustável e de molejo especial, ao perfeito sistema de ventilação, à visibilidade muito aumentada, ao melhor agrupamento dos controles e aos numerosos outros detalhes que redundam em maior segurança e conforto. Chevrolet é o caminhão que mais se vende - no Brasil e em todo o mundo!

em conforto!

Chevrolet

PRODUTO DA
GENERAL MOTORS

Para Vendas e Serviço procure os Concessionários Autorizados da
GENERAL MOTORS DO BRASIL S.A.